

A keblek fejlesztésére és erősítésére

a PILULES ORIENTALES közelébe semmi sem jöhet.

A nő mindenkor igyekezett szépségét tökéletesbíteni. A szépségzserék közül azonban egyik sem olyan nagy értéke, mint annak, melyet leírunk a melynek segítségével minden nő és fiatal leány szép és telt keblet érhet el.

Ezen szer teljesen ártalmatlan és gyors hatású és legtöbbször elegendő 14 nap alatt csodás eredmények elérésére.

L. úrhölgy írja:

*Tizenegy nap óta követem tanácsait a legnagyobb megelégedésemre már most csodás eredményt értek.

Előre meg kell jegyezni, hogy ezen eljárás belső kezelés, mely által a keblek előnyös hatás gyakorolható, mivel ezen szervek kizárólag a test belsejéből nyerik a táplálkozást és csak a táplálkozási szervezetre és az idegrendszerre ható szerek által lehet rajuk hatást gyakorolni.

Az egész eljárás rendkívül egyszerű és csupán igen kis pilulák bevétele áll, melyeket napjában kétszer kell bevenni; sem lisztrel való túltömés, semmiféle bekenés, vagy komplikált operációk, melyek éppenséggel károsak és haszontalanok lennének, nem jönnek használatba.

E pilulákat «Pilules Orientales Ratio»-nak hívják és elegendő hatásuk van a női kebel táplálkozási szerveinek megfelelő helyzetbe jutására, ezen szer jobb fejlesztéséhez a így a kebel fejlődésére és megerősítésére a kelő eredménnyel jár.

Ezernyi köszönőirat, mely hozzánk mindenfelől érkezett, a legjobb bizonyítéka ennek s mi csak egyet kívánunk bemutatni ezek közül:

Üzem: Használtam a Pilules Orientales és önméremre szolgált. Öt év óta használom, hogy az életem nagyon kellemes volt. Kiszáradásom általában nem gyakorolt rossz hatást, ezt ellenkezőleg, soha nem volt jobb érzésem, mint a kura tartama alatt. Csak önméremre szolgálhat, hogy az Ön szerét használatba vettem. Összintén köszönöm és szívesen elismerem a használt pilulák hatóerejét. Kötelességem teszem tovább, hogy az Ön orvosságát minden nőnek, kinek arra szükség van, ajánlom.

Gr. B. - M. H. A. Bad Lindau, Rheinland.

Reméljük, hogy egy ilyen őszinte és önként küldött bizonyíték elegendő olvasóinknak és eltekinthetünk a továbbiak közlésétől.

Ne essék tehát kétségbe, ha kebleinek nincsen meg a kelő teltség, vagy ha valamely mellékkörülmény annak keménységére és domborúságára kártékonyan hatott volna. Akkor se essék kétségbe, ha egyéb hasonlóanmű szerekkel eredmény nélkül tett volna próbát. Akármint van is, próbálkozzék «Ratio Pilules Orientales»-szal, keble néhány hét alatt kifejlődik és erős lesz és a nyak osaf csontkiújrási teljesen, mintegy bővület által eltűnnek.

Ezen orvosi kitérősek által kipróbált pilulák az egészségek ügy-szólva kellei és min-den természetű hölgynek és fiatal leánynak megfelel.

Folyamodjék haladéktalanul hozzájuk.

J. Ratie Pharmacies, 5 Passage Verdeau, Paris. Egy doboz «Pilules Orientales» bérmentve és díszkréten kapható, 6 korona 45 fillérnek postátalványon való beküldése után a kizárólagos eladó: **Török József**, Budapest, VI. kerület, Király-utca 12. szám. (Utánvétellel 6 korona 75 fillér.)

Lapunk minden olvasójának ajánljuk Török úrtól a nagyon érdekes «A kebel plasztikus szépségéről» szóló füzetcskét bérmentesen kérni, melyet ingyen küld.

Kapható minden szakbavágó üzletben. 10 drbot tartalmazó levél ára 20 fillér.

Kizárólagos képviselő: Ed. Nathe, Wien VII/1.

Koczkázat kizárva. 14 napi próbaidő. **HARZI kanári madaraim.**

Gyönyörűen énekelnek, mely hangok, legmagasabb kitüntetéssel díjazott faj, szíj vesztélyemre, utánvétellel székülöm darabonként K 10, 12, 16, 20 éneklőképesség szerint. Tenyészőstények K 3, 4. Meg nem felelőt becserelek, vagy a pénzt visszadom. St. Andreasbergi kanári tenyészőstények.

F. SAUER, WIEN, IX., Nussdorfer-strasse 34.
Kérjétek ingyen.

Kerttulajdonosok és föld-birtokosok figyelmébe!

Elismert előkelő és feltétlenül megbízható forrás legfinomabb konyhakerti és virágmagvak, mezőgazdasági és erdei fmagvak, virághagymák, gumók, rózsa- és boggyógyümölcs csemeték beszerzésére.

HASCHKA ÁGOSTON és TÁRSA nagykereskedő cég **TEMESVÁROTT.**

A cég 200 oldalra terjedő gyönyörűen illusztrált, mindenütt feltüntetést keltő kártyajegyzékét kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldi.

LEGJÁRABOKORI TÖRTÉNETI MÚZEUM KÖNYVTÁRA

TÖRBE

csaltak ismét egy alakit, aki minden áron valódi «Diana» sósorszeszt akart vásárolni és kapott helyette egy «Diana» utánzatot. Az illető csak akkor vette észre, hogy törbe

CSALTÁK

mikor már késő volt és nem tudott segíteni magán. Az illető ugyanis várta, várta, de mihaszna várta a «Diana» hatását. Az idő elmúlt (több mint egy félóra) és a hatás nem következett be, amit oly régen óhajtott. A jó emberen

ISMÉT

mutatkozott holmi idegességtől származó fájdalom, amit a valódi «Diana» sósorszesz egyszeri bedörzsölés után elmulaszott mindenkor,

DE

ez esetben nem segített rajta. Csak később vette észre, hogy nem kapott valódi Dianát, hanem egy értéktelen utánzatot.

UTOLJÁRA

mentem annak az utazójába, akitől ezt az utánzatot vásároltam — fakadt ki a törbe esalt szegény ember; hiába dobtam ki utolsó pénzemet, nem segített rajtam. Múskor jól megnézem, hogy csak valódi «Diana» sósorszeszt vegyek használatba.

44 filléres üvegekben az egész országban mindenütt kapható. Vigyázzon jól a hamisítványokra! Vigyázzon jól a hamisítványokra!

Erényi Béla Diana-gyógyszertárában, Budapest, Károly-körut 5. sz.
Postai megrendelések utánvétellel mellett aznap szállítanak.

Hölgyek, urak,

kiknek bármely okból arczukon, kezükön vagy testükön

pattanások, foltok és egyéb szépséghibáik

vannak és kipróbálták eredménytelenül a világ összes kenőcsseit, szappanjait, szépitőszereit és bármint más czimen létező bőrpoló eszközkeik: azoknak a legmelegebb figyelmébe ajánljuk a valódi **Erényi**

Ichtiol-Salicil-t

Nem létezik olyan foltos, olyan pattanásos nő vagy férfi, kinek **nyolcz nap alatt** el nem multak volna az összes fent leirt **arczot és kezeket torzító bőrhibái és bőrfelhámításai.** A kezelés egyszerű, mert csak este lefekvés előtt használandó.

Pattanásnál, kihámlásnál felülmulja a világon létező összes hasonló tisztítószereket.

!! Egy doboz teljesen elegendő !!

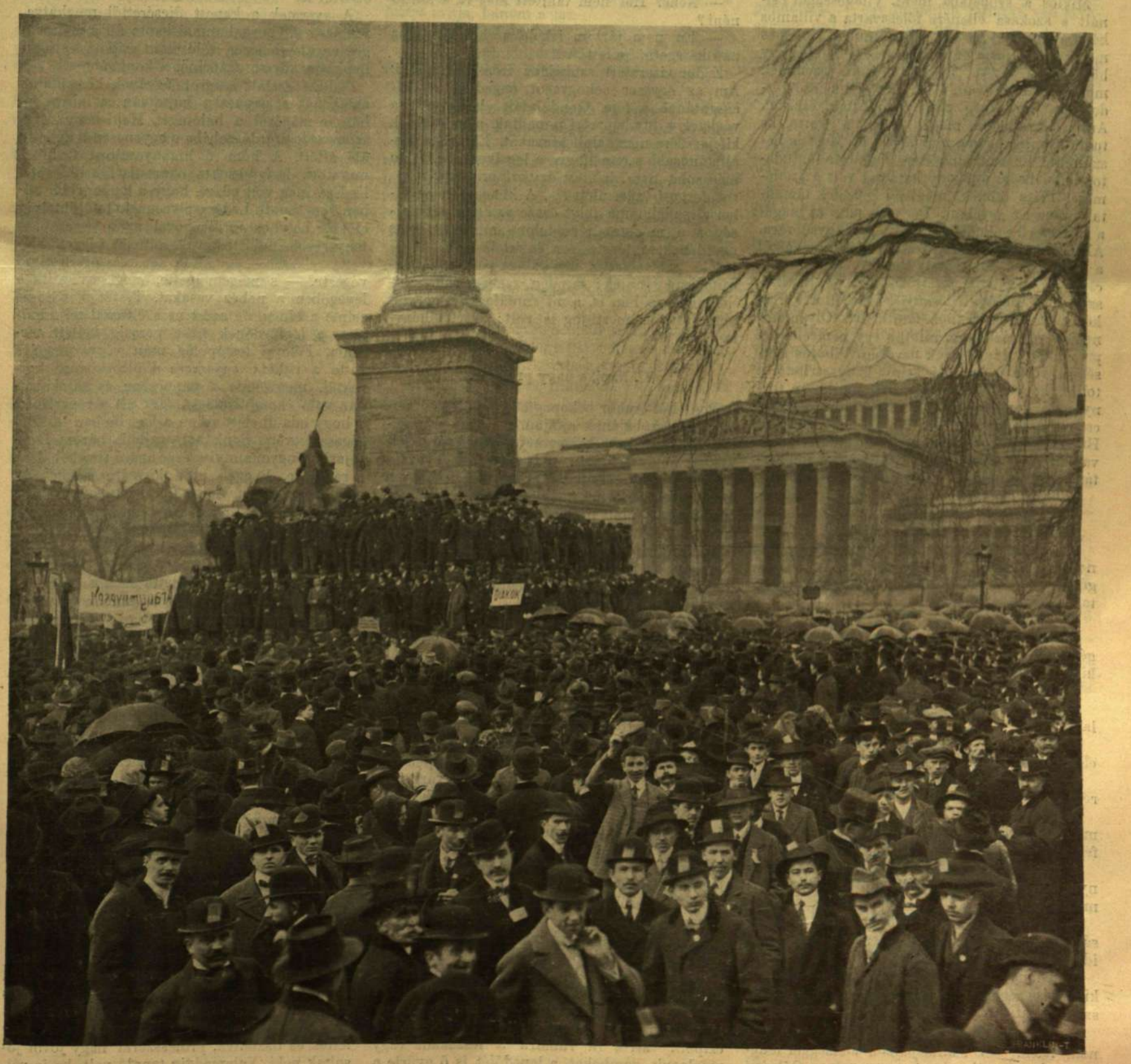
Az eredeti „Erényi Ichtiol-Salicil” 3 K-ás dobozokban kapható:

Erényi Béla Diana-gyógyszertárában, Budapest, Károly-körut 5. sz.
Több mint egy millió köszönő levél érkezett a világ minden részéből.

10. SZ. 1912. (59. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, MÁRCZIUS 10.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegy-utca 11. Egyes szám ára 40 fillér. Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona. Félévre — 10 korona. Negyedévre — 5 korona. A «Világkrónika»-val negyedévenként 1 koronával több. Kalföldi előfizetésekhöz a postailag meg-határozott vitellj is csatolandó.

A MÁRCZIUS 4-IKI VÁLASZTÓJOGI TUNTETÉS. — A NÉPGYŰLÉS A MILLENUMI EMLÉKNÉL.

KOMÉDIÁK

A MAGYAR TÁRSADALOM REGÉNYE. IRTA SZEMERE GYÖRGY.

Lupus in fabula: a doktor megérkezett, a házmeester társaságában.

Parancsol, méltóságos uram? Vizsgálja meg kérem ezt a gyereket: él-e. Az orvos azonnal munkához látott: az ágyra hajolt s a kis koldus mellére tapasztotta fülét.

El, — mondta egy pillanat múlva. Szaladjon a házmeester a lakásomra s kérjen a feleségmentől aethert...

Alig tíz percnyi kezelés után fölegedtek a kis leány dermett tagjai, szeme kinyílt, ajkai megvonaglottak.

Meg van mentve, — mondta az orvos, s miután megadta Gábrinének utasításait, ajánlotta magát.

A jó asszony akkorára már fel is forralta a vizet, majd felgyújtotta a házat, oly nagy tüzet csinált... Mindenekelőtt megfürdette a gyermeket, dohszagú, ványadt kis testét megszappanozta, leöblítette langyos vízzel.

Miklós a szobájába ment. Világosságot csinált s szokása ellenére főlcesavarta a villamos kályha gombját is. Öt perc múlva kellemes meleg áram járta át a hálószobát. Miklós egy bőrszőllébe vetette magát s merő szemmel, mozdulatlanul bámult bele a kályba izzó rézdobjába, míg meg nem zsibbadtak érzékei.

Parancsol, méltóságos uram? — Hogy van a gyerek? — Jól, hál' Istennek. Megfürdöttem, adtam neki forró kávé; egy literre valót bevett szegényke, úgy ki volt éhezettve; aztán megágyaztam neki a kanapéra...

Miklós gondolkozott egy pillanatig, aztán elhatározta magát. Mál néni belépett ura szobájába. Lórika ezalatt szorosan odalapult az ajtóhoz és vár, míg beszólják. Csak egy percig kellett várakoznia.

A kis leány a szívettpő sikolyt hallott, midőn meglátta a Gábriné nyomában belépő férfit. A gazdasszony hozzá sietett, átkarolta s megnyugtató szavakkal lecsillapította beteg gyermekidegét.

ragadta annak kezét s egy alázatos csókot czipantott reá.

Miklós megsimogatta a gyermek haját, színtelen, durva, vöröses sörényét.

Jól érzed magad, kislány? Nem fáj semmi?

Semmi. A néni igen jó, nagyon szeretem. Megkértem, ne adjon oda senkinek... Ő megígérte, hogy nem s félénken Miklósról sandított a szerencsétlen kis teremté.

Maradhat tőlem is, — válaszolt Zádor a gyermek riadt, esedklő tekintetére, — holnap majd bejeletem a hatóságánál, hogy vállalom a nevelésedet.

A kisleány erre már le is térdelt s így térdállva ismét megcsókolta a Miklós kezét.

Légy jó s szeretni fogunk... Szoktál imádkozni?

Nem.

Nem? Hát nem tanított meg rá a tanító néni?

En nem jártam iskolába, nekem egész nap kéregetni kellett...

Zádor visszatért szobájába íróasztala mellé. Am az egyszer sehogysem engedelmesebb akaratának a feje. Gondolatait elmélyítette a végtelenség, oly képzelet áradatát, a melyeknek kifejezésére nem talált szavakat.

VI. Napi, a nagy proletár.

Pont hét óraker bekopogtatott Gábriné gazdája hálószobájának ajtaján. Lórika — nagynehezen kivallotta keresztnevet az utcáról felszedett koldusleányka, — is vele volt a szobájába csimpszkedve. Már négy hete, hogy a háznál volt, de soha még egy pillanatra sem tágitott az ő Mál néni mellől, ott sündörgött körülötte takarításkor, vele ment a piacra is. Még mindig félt, hogy kiragadják új boldog otthonából. De hogy kitől félt, azt nem merte megmondani.

Különben nem volt alkalmatlan a kis árva, rendkívül ragaszkodott a gazdasszonyhoz; megmentőjéből, meg annak minden egyes szavából, tettéből, mozdulatából Mál nénival együtt valósgos kultuszt csinált. Reggelenként bekérezkedt hozzá kézesokra s ez alkalomra fehér kötevényt öltött s vizes kefével addig nyalta rakoncátlan kondri haját, míg sima lett...

Mál néni belépett ura szobájába. Lórika ezalatt szorosan odalapult az ajtóhoz és vár, míg beszólják. Csak egy percig kellett várakoznia.

A kislány tágira nyitotta szemét. Az ijedség kifejezése egyszeribe eltűnt arczáról s merő, szinte állatias csudálatnak adott helyet. — A méltóságos úr? — hebegte. — Akkor nem félek. — S szinte pajzsan sietséggel leugrott a kanapéról s úgy a hogy volt, a Gábriné hosszú ingében, megmentőjéhez szaladt, meg-

kefék és fésűk tisztogatását sem hagyta volna a világot sem másra, egyszóval egész délig szobaleányka volt Lórika, de délután sem hevert: akkor tanult. Egyelőre Mál néni tanította a betűvetésre, olvasásra és imádkozni. A kisbetűket már tudta is hiba nélkül. Az imádságok közül is hármát. Oly jól pedig, hogy a reggeli és estvéli ima szövegébe egész magától bele tudta kombinálni az ő megmentője nevét.

Hogy aludt a méltóságos úr? — kérdezte, midőn Mál néni kijött.

Jól, hál' Istennek.

A lepedője nem vetett ránczot? Gábriné elmosolyodott.

Nem, fiam.

A gombja, — dicsekedett a kislány — a mit tegnap felvarrtam a nadrágjára, — s meg ránczolta az illető gombot, — olyan erősen áll, hogy le se lehet szakítani.

Ügyes kisleány vagy; jól viseld magad ezentúl is.

A gyermek a kapott dicsérettől megalhatva, rengeteg ügybuzgalommal kapta fel a méltóságos úr ideiglenesen földretett cipőit s vigan hopkával követte Gábrinét a konyhába.

Miklós ezalatt kiugrott ágyából, kicsapta az ablakokat s papucsba bújtatván a lábát, lehánnya magáról a hálóinget. Majd benyitott a szomszédos fürdőszobába s egyenesen a zuhany alá állott. A hómérő higanyoszlopa 0 fokot mutatott, de így szokta ő azt tíz fok hidegben is. Úgy meg volt edzve, hogy a legnagyobb télen sem fázott. Ledörzsölve magát tetőtől talpig először bolyhos törülközővel, aztán a csupasz tenyerével. Majd testgyakorlatokat végzett, elővette szulzóját — egy kilón kezdte s ötven kilón végezte, — s megemelgette, megosavargatta a levegőben a nehéz vasakat. Testét vérvörösré csipte a hideg, de azért nem öltözött fel mindjárt, a légfürdőnek hús percig kellett tartania. Félórai testápolás után végre magára vette a ruhát; egyszerre kiöltözöködött korrekciót, megvetette a papucsban és hálókabátban való «komotizálást». Úgy ült a reggelhez, a hogy odaülhetett volna a kaszinóban is. Bőségesen evett. Sonkából, vajból, három lágytojásból, ugyanannyi csésze angol teából állott a reggelije. Reggeli után kísétált. Télikabátot nem vett magára. Zérus fok felett egy szál ruhában szokott kijárni, még ha fűjt is a szél, a mi megkétszerezi a hideget. Sokan különzködésnek, sőt pónak tartották ezeket a testedzési «szertelenségeket», ő viszont egyenesen műveletlenségnek minősítette azt a nembánomást, a melylyel a magyar ember, bizva öserejében, teste gondját végkép a természetre hagyja. Az volt a hite, hogy a nemzetek termelési képességét a fizikai erők teljes kiképzése által meg lehet kétszerezni. Énnélfogva valósgos polgári kötelesség a fizikum épen tartása, annak elhanyagolása viszont ostoba léhaság...

Jó félóraig sétált Zádor Miklós az utcákon, aztán, tíz óra tájban, hazament. Lórika már ott leste az ajtóban: — Méltóságos úr, az a tegnapi ember megint itt van, a dolgozóban szivarozik.

Tudom Lórika, én kértem ide. A dolgozószobában csakugyan ott szivarozott a «tegnapi ember», bár lehetett volna mondani mindennapnak is, mert egy hónap óta állandó délelőtti látogatója volt Miklósnak...

Szervusz Miklós. Isten hozott, Napi. Napi a Napoleon névnek volt a rövidítése. Még tanulókorában ragasztották rá cimborái Bodonyi Benczére, a ki akkor még kivételes energiájú, szinte erőszakos fiú volt; erősebb is társainál, eszesebb is, jellemesebb is. A fiúk félték és tisztelték, professzorai nagy jövőt jósoltak neki. Valameddíg tanuló volt, be is váltotta a hozzá fűzött reményeket, minden viz-

gáját kitüntetéssel tette le az egyetemen is. Utriusque juris doctor lett, de megszerezte a tanári oklevelet is. Joghallgató korában az olvasókör elnöke volt, de az atletikai klubnak is ő volt a hűzsékesége. Huszonéves korában még egy pályadíjat nyert az Akadémian, aztán egyszerre letűnt a láthatárrol. Két évig egy alföldi városkában volt eltemetve, mint gimnáziumi tanár, majd egy fővárosi lap-hoz került, de nem vált be se itt, se ott. Össze-férhetlen természetű ember, mondták kollegái, de nem az volt az igazság, hanem az, hogy szellemi fölénye, mondhatni zsenialitása, nyommasztó súlylyal nehezedett rá közepszerű környezetére s az ilyen erkölcsi teher mindig kellemetlen, azt, hacsak lehetőségek, lerázta magáról a nyábjéle ember. Tömögöszton lebunkóznia azt, a ki az átlagnál magasabb. Alighanem ennek köszönhetette Napi is, hogy semmire sem vitte az életben, holott napoleoni szerepet játszott az iskolák padjai között. Miklóssal való ismeretisége, a mi később igaz barátságáá melegegett, még onnan datálódott s végképen sohasem szakadt meg, bár Miklósnak nem volt könnyű látszólagosan nyers természetét s megátalkodott ezimzusát legyőznie.

Nagyúr vagy, — így honorálta nem egyszer annak ragaszkodását, — mit ereszkedel le hozzám, komizs tálmányalóhoz, a kaszinóban a helyed a talpmayalók között!

Összeveszték, de csak kibékültek megint. Zádor Miklós többre tartotta a kicsapott professzort egy egész tudóstársaságnál.

A két barát viszonya azonban igazában csak az utóbbi időben erősödött meg. Egy ethikai ponton úgy összetalálkozott a lelkiük és szellemük, hogy szinte elválaszthatatlanok lettek...

Különben nem kapunk rá embert, — vágott szavába a kopott Napoleon. — Igazad van: ettől lehet tartani. De ha így áll a bál, — folytatta szenvedelemmel, — ha nincs bennünk, a művelődési harez megindítóban annyi szuggeráló erő, hogy fascináljuk a lelkeket, fölébresszük a bennük szunnyadó intellektuális és erkölcsi energiákat, ügyis hiába minden: akkor befalazhatják tőlünk a kriptá ajtaját a modern magyarok.

Most Miklós is felállott. Le s fel járkált a szobában. — Mi módon érvényesítsük a mi szuggeráló erőnket — kérdezte egy pár percnyi hallgatás után — egy titkos szövetség keretei között?

A szövetségnek titkosnak kell lennie, — magyarázta Bodonyi, — de az eszme nyilvános: azt el kell szórni minden zugba, hogy szabadon terjedhessen, elnyomja idővel a legszivósabb gyomot is.

El kell szórni az eszme magvát, — tépelődött magában Miklós, — a nélkül, hogy előkészítettük volna a talaját?!

A talaj az megvan, — állította Bodonyi, — a talaj az hálás. Sejtelmes vágnak kelnek szállnak a levegőben fogantatásra várva, mint a termékeny állatstest a sarjadzás idején. Az undor és kétségbeesés, a czinizm és banalitás visszahatásaképen egy tisztább, szebb, becsületesebb jövő után abajgat a többség, a léttel való egyen-

Semmit sem magyaráztam meg neki. Eléjttem. Olyan vezéreknak, a kik az első békában megcsúsznak, midőn sárkányokat kellene legyőzniök, hasznát nem vehetjük.

Az tartom, túlzasz, — vélte Miklós, — nem sárkányokkal állunk mi szemben, hanem egy erkölcsi posványnyal; nem másokat kell nekünk legyőznünk, hanem önmagunkat kell megerősítenünk, hogy a szakadékok áthidalására képesek legyünk...

A szalonnát behozta Gábriné; Bodonyi le-kanyarított belőle egy jókora darabot. — Hogy képzelsz te el egy társadalmi reformot küzdelem nélkül? — kérdezte, midőn a gazdasszony betette maga után az ajtót.

Paszviz rezisztencia? Kiket akarsz kikoplalni? Ismered-e az elődai férgek természetrajzát? — Nem értelek.

Pedig a tétel igen egyszerű, — magyarázta a nagy csoportos ember felágaskodva, hogy szinte egy egész fejlel magasabbnak tűnt fel, mint a milyennek ilve létszött, — a tétel világos, mint a nap. Az öreg tölgyfát, a melynek amúgy is meg vannak már az odvai, a viharvert óriást csak úgy lehet az enyészettől megmenteni, ha kiirtjuk a rajta élőködő gombákat; a preventív ápolás, visszasmetszés, a trágya használat a csemetének, de a már teljesen kifejlődött fa nedvkeringését nem mozdítja elő.

Van annak elegendő felszivó gyökere a nélkül is; nem ott a hiba. Hanem ott, hogy az élődnék még több gyökere van, a mi egy sem a földet szítja, hanem a fát.

Ez a mi kulturhadjárataunk — mondta elgondolkodva, — mégsem lehet kimondottan agresszív.

Különben nem kapunk rá embert, — vágott szavába a kopott Napoleon. — Igazad van: ettől lehet tartani. De ha így áll a bál, — folytatta szenvedelemmel, — ha nincs bennünk, a művelődési harez megindítóban annyi szuggeráló erő, hogy fascináljuk a lelkeket, fölébresszük a bennük szunnyadó intellektuális és erkölcsi energiákat, ügyis hiába minden: akkor befalazhatják tőlünk a kriptá ajtaját a modern magyarok.

Most Miklós is felállott. Le s fel járkált a szobában. — Mi módon érvényesítsük a mi szuggeráló erőnket — kérdezte egy pár percnyi hallgatás után — egy titkos szövetség keretei között?

A szövetségnek titkosnak kell lennie, — magyarázta Bodonyi, — de az eszme nyilvános: azt el kell szórni minden zugba, hogy szabadon terjedhessen, elnyomja idővel a legszivósabb gyomot is.

El kell szórni az eszme magvát, — tépelődött magában Miklós, — a nélkül, hogy előkészítettük volna a talaját?!

A talaj az megvan, — állította Bodonyi, — a talaj az hálás. Sejtelmes vágnak kelnek szállnak a levegőben fogantatásra várva, mint a termékeny állatstest a sarjadzás idején. Az undor és kétségbeesés, a czinizm és banalitás visszahatásaképen egy tisztább, szebb, becsületesebb jövő után abajgat a többség, a léttel való egyen-

PROLOGUS.*

Füstös, mohos óratorony,	Hajdanában, réges régen	Fehér most is a ruhája	Tiszta vágyat, merész álmot,
Platánok az utcasoron,	Fagyos télvíz idejében	Vendégeit diszbe várja	Tiszta, szent hazafiságot
Boltívek az út felett,	Havas, ködös napon át	Mert ezek is katonák	Fődöz itt a hólepel —
Kedves mosoly, halk szivesség,	A zászlójuk épp' úgy lengett,	Magyar szívvvel, magyar szóval	Egy országnak szíve dobban
Ösmerem: ez a Szepesség,	Branyiskóhoz tűzbe mentek	Harcosz, tüzes magyar tollal	Lelkesülten, meghatottan
Hogy az isten áldja meg.	Akkoron a katonák,	Szolgálgják ők a hazát.	A Szepesség ünnepe.
S e kis szinpadon is esendül	A ki irta, deres föl	S mielőtt a diák nóta	Füstös, mohos óratorony,
Ifjuságról, szerelemről	Szintén ünnepelni jó el	Fölujjongó kedvel szólna	Platánok az utcasoron,
Régen álmodott rege,	Leikén emlék rezdül át	Itt, a festett dísz alatt;	Boltívek az út felett,
Vén Biedermeyer szobámba	S tudom itt van gondolatban	Térjen ez a pár sor vissza,	Kedves mosoly, halk szivesség,
Fellobogó szívek álma,	Lelkesülten, meghatottan	Ez a hálás, ez a tiszta	Ösmerem: ez a Szepesség,
Vágyódása, ünnepe.	Sok vén iglöi diák.	Szivből fakadt gondolat	Hogy az Isten áldja meg!

* Felolvasta a szerző Iglón, a felvidéki hírlapírók szövetségének tiszteletére díszelőadásul előadott *Iglói diákok* című énekes játéknak előadásakor.

KRUMASZTA ÖRÖKÖSE.

ELBESZÉLÉS. IRTA KRUDY GYULA.

A kaszinó sörházában délelőtti sörözésnél, a hol tudvaleg a város minden intelligens emberének erkölcsi és társadalmi kötelessége megjelenni, — itt tudódnak ki az elmúlt év eseményei: Ki nyert, ki vesztett a zöld asztalnál, kinek adtak éjjeli muzsikát, meg aztán miféle új pletyka kering a városban, — tehát az ebédelőtti sörnek a leghívebb fogyasztói közé tartozott a többek között a Krumasza István. Sehová se járt az öreg úr szívesen, de a sörházat nem mulasztotta el soha. A legelső volt, a ki helyet foglalt a hosszú asztalnál a sarokban, a hol mindenféle billikomok, perselyek és poros sütemények virágos üveg-tálakban voltak az asztalra rakva. Ezen az asztalon volt elhelyezve rámba foglalva a a menü-kártya, a melyet akkor használtak, a midőn egy valóságos főherceg ebédelt a kaszinó sörházában. A főherceg régen elfeledte az ebédet, de a menü-kártya megmaradt és hirdetni fogja talán időtlen-időig, hogy a főherceg csupa nemzeti, paprikás éledeleket evett. Itt szerepel az a furcsa nevű étel: nyír-ségi malaczká, a la Borocskaí, a melyről ma már kevesen tudják, hogy malaczpörköltet jelentett, Borocskaínak pedig az érdemes keres-márost hívták.

Az volt tehát a legelőkelőbb asztal, a hol Krumasza István helyet foglalt. Vörösképi kövér, öregember volt és ha a haja nem lett volna olyan tiszteletreméltóan fehér, a mely piros arcját körítette, talán még hunczutkodó öregnek is lehetett volna nézni Krumasza Istvánt; a szeme, az a sötétzöld szeme olyan élénken pislogott állandóan, mintha mindig rosszban törné a fejét. Ha az udvaron valamely vászoncseléd fehér köténye tűnt fel, az öreg nyomban odavillantotta nyugtalan tekintetét. Ha pikáns anekdoták kerültek terítékre az asztal fölött, az öreg úgy hunyorgatott a szemével, mintha érdekesebb dolgot sohasem hallott volna. Sárny, a megyei levéltáros volt a nagymestere a hunczut anekdotáknak. A macska tudná, hol szedte össze őket. Annyi bizonyos, hogy kétszer nem mondott el ugyanegyet. Erre a korona-tanú Krumasza István lehetett volna, a kiről tudnivaló, hogy otthon szorgalmasan feljegyezte a hallott anekdotákat, — természetesen csak az érdekesebbeket. Mondják, hogy egy nagy ládát megtöltöttek már ezek a feljegyzések. No hiszen csudálkoz-nak majd Krumasza uram örökösei.

Azaz hát örökösei nem is igen volnának az öregnek. Tini néni, az unokánéje, az a pápaszemes, fehérarcú, tipegő öreg kisasszony, a ki olyan kecsesen mozog még mindig, mintha valami Watteau-képből vágták volna ki, nem igen pályázik az István úr örökére. Nem is lehetett arra pályázni. A törvényszéki bírák, — az volt egykor az öreg, — nem húznak olyan nagy nyugdíjat, hogy abból meg lehetne valamit takarítani. Volt még egy fiatal leány a Krumasza uram házában, — vasárnaponként együtt járt a templomot Tini néniel, — a fiatal hölgyről közelebbi részleteket senki sem tudott. Ha ismerősök vetődtek a házhoz, István bácsi így mutatta be:

— A keresztlányom, Malvin.
A keresztlányka még kicsiny korában került a bíró úr házához. Szélid, esendes, vékonyka gyermek volt, a ki el nem mozdult volna a Tini néni szoknyája mellől világért sem. Bizony nem sok vizet zavart Malvinka. Jó szerencse, ha az öreg úr férjhez tudja majd adni valamely tisztességes iparosemberhez. Kihez is menne az ilyen igénytelen árvalány? A kik közelebről ismerték, még azt is tudták, hogy a vezetékneve Péteri. El is lehetett felejteni az ilyen nevet, különösen ha semmi ok nincs arra, hogy az emberek megjegyezzék. A városban csak úgy hívták Malvint: a keresztlány. Ezt a nevet már inkább észben lehet tartani.
Az öreg Krumasza bácsi sehová se járt, csupán a sörházba. Ott húzódt meg a sarokban mint egy pók; leve az új hunczutságo-kat, adomákat, a melyeket az asztal felett elmondogattak. Ha kiváló falatra akadt, nevetve kiáltott közbe:

— No, ennek sem szabad hiányzani a «Krumasztából!»

Titokban ugyanis azt tervezte, hogy feljegyzéseit halála után valamely muzeumnak hagyományozza és a feljegyzések nagy nevezetességre tesznek szert idővel. Az ősi «halotti beszédben» nincs egy jottányi dévajtság sem, mégis őrzik a tudósok, könyvek, koponyák, mint valami nagy kincsét. Mennyivel érdeme-sebb lesz egykor a «Krumasztát» tanulmányozni, a mely felpezsdíti az olvasóban a vért! Bezzeg szívesebben tanulnak azt már manapság is a diákok! A «Krumasza», a hunczut anekdoták gyűjteménye, volt mintegy életéje az öregnek. Ha nem tudtak neki valamit kellő hitelességgel elmondani, nem restelte a fáradságot elmenni az anekdóta forrásához, vagy levelet írni ebben a tárgyban. Állítólag, de ez meglehet, hogy már csak mese, megbízott emberei voltak az ország különböző részeiben, a kik levélben tudósították a legújabb anekdotákról. A pikáns könyveket mind megvásárolta, állandóan volt kétfő-három a kabátja zsebében.

— Nyomorult ferezmunkák! — mondogatta. — Az irók fantáziája kialudt. Semmi újat sem tudnak már kitalálni. A régieken rágódok. Mintha bizony nem többet érne egy csiklandós tréfa, a mely felvillanyozza, felde-riti az embert, akár a kormányozható léghaj-nál.

Könnnyen lehetséges, hogy az öregnek ez a bolondos szenvedélye volt az okozója annak, hogy a «keresztlány»-nyal és Tini néniel nem igen barátkoztak a kisvárosi familiák. Ki tudja, hátha könyv nélkül tudják az egész «Krumasztát», — és azért süti úgy le a «ke-resztlány» a szemét? Különbösen mi oka volna lesütni a szemét? Még udvarlója sem igen akadt Malvinkának, legfeljebb talán az öreg úr régi barátai, kollégái. Ugyancsak azoknak jutott eszükbe kérdezősködni az öreg úrtól:

— István, mért nem adod férjhez ezt a le-ányt? Bizony még a nyakadra vénéül... Vagy, isten ne adja, te is behunyhatsz egy szép napon a szemed, mi lesz akkor Malvinkával?

Krumasza István az ilyen beszédekre csak ravaszul pislogott a szemével:

— Ne törődjete ti Malvinkával. Rendben van a szénája. Csak azt várom, hogy egy ki-csít megerősödjön s férjhezadom annak, a ki a leánynak megtetszik.

— Nono, hátha valami sarkantyú-pengető helyke huszár talál megletszeni Malvinkának?

— Hát akkor férjhez adom egy huszár-hoz, — felelt egykedvűen az öreg.

Egy napon a sörházba azzal a hírrel állított be Krumholz János városi mérnök, hogy épen ebben a perczen látta Malvinkát a ménjével egy huszártiszt társaságában. A huszár ló-háton léptetett a gyalogjáró mellett és gyakran le kellett hajtani csákóját az akácfaik lombjai alatt.

— Ha jól láttam, a gazdag Zalkán-fiú volt, a püspök unokaöcsése, tette hozzá Krumholz mérnök és gyorsan felhajtotta sörét.

István bácsi nyugodtan ült a sarokban, mintha nem is az ő keresztlányáról lenne a szó. A noteszébe írkált valami nem régen hal-lott pajkosságot és jóízűen mosolygott hozzá.

— Már meg volna a huszár, — gúnyolódott a mérnök, — a kiről Pista bácsi beszélni szokott. És épen a gazdag Zalkán, a ki ha hu-szár se volna, akkor is kapna feleséget.

(A Krumholz-kisasszonyok, a mérnök húgai, harmincz esztendő óta bomlottak a huszár-tisztekért. Talán még a kauziót is összeadta volna a familia, ha rákerül a sor, — de soha-sem került rá a sor.)

Krumasza bácsi felemelte a fejét, miköz-ben a régimódi Zrinijébe dugta a köny-vecskét.

— Azt a hóka lovast gondold? A melyik-nek a lova lábán fehér harisnya van? — kér-dezte.

A mérnök mérges pillantást vetett az öregre:

— Mintha nem ismernéd a gazdag Zalkánt, Pista bácsi? A leggazdagabb tiszt az ezredben.

A bíró megcsóválta a fejét:

— Nem tudom én, fiam, hogy gazdag-e vagy szegény. Utóvégre ahhoz nekem semmi közöm sincs. Vajjon mi közöm is lehetne hozzá?

A hosszú asztalnál többen összemorogtak. «Gyengül az ész a vénég alkonyán,» dör-mögte Löffler tanár. Sárny, a levéltáros meg-bökte a bírót:

— Noked mindegy lehet Pista, hogy gaz-dag vagy szegény a Malvinka jövődöbelje! De nem lehet az mindegy a keresztlányodnak.

— Nohát neki is mindegy lehet...
Erre aztán már nem szólt többé senki az esetről. Gyengül az elméje Krumasza bácsi-nak. Meglehet, hogy nemsokára meg akarja ő is venni a katolikus templomot, mint a mult esztendőben a szegény patikárius. Más-ról kezdtek beszélgetni a sörözők. Az éjjel nagy ferblizés volt a Hársfában. Azt beszéltek meg, ki nyert, ki vesztett. Az öreg Krumasza figyelmesen hallgatott, aztán közömbösen mor-mogta:

— Különös, hogy az emberek néhány forint nyereségért ébren töltik az egész éjszakát!
De erre már nem kapott feleletet. Mikor pedig déli harangszónál összeszedelőzködött és hazaballagott, a sörházban maradtak fejcsó-válva néztek utána.

— Mindig mondtam, — vélekedett Krum-holz mérnök, — hogy azok a pajkos adomák egyszer csak megártanak az öregnek.

Pedig soha sem mondogta.

*
A Zalkán fiú pedig nap-nap után ott tán-cszoltatta a hóka lovat a zöld zsalugáterek alatt, a hol Malvinka kisasszony üldögélt a varró-asztalánál. A macska tudná, hogy mit sze-retett a deli hadnagy azon a kis penészvirá-gon. A szerelem útjai kiszámíthatatlanok. Hitte volna valaha a Krumasza bácsi keresztlány-a, hogy valamikor egy eleven huszár fogja utána csörgetni a sarkantyúját? Kérdezték a város-kában. Dehogy is hitte. Utóbb a hadnagy is vizitelt a leánynál. István bácsi szívesen látta és lassan, a pipázó-szobába zárkózva, megis-mertette az egész «Krumasztával». Titokban talán még azt is gondolta, hogy a hadnagy a «Krumasza» kedvéért járogat házához. Nagy mű az. Ismerni kell azt mindenkinek.

Egy napon, a mikor javában olvasta volna a különös feljegyzéseket, a hadnagy az öreg vállára tette a kezét:

— Pista bácsi, valami mondani valóm volna. Az öreg a homlokára tolt a szemüveget.

— Halljuk, öcsém.

A hadnagy katonás bátorsággal mondta:

— A Malvinka kezét kérem meg. Szeretem Malvinkát és ő is szeret engem.

— Helyes, — felelt közömbösen az öreg ember — akkor legyetek egymásé. Ha már egyszer szeretitek egymást, gyerekek.

A hadnagy megpödrölte a bajuszát.

— Tudom azt is, hogy Malvinkának nincs kauziója, de az én vagyonom épen elegendő a kauzióhoz. Marad még annyi is, hogy tisz-tességesen megélhessünk.

— Aztán mennyi vagyonod van neked, öcsém? — kérdezte aggodalmasan.

— Ha jól összeszámolom, lehet úgy száz-ezer pengő.

— Csinos vagyon, — felelt nyugodtan az öreg, — de hát az talán mégsem lesz ele-gendő, hogy kényelmesen, gond nélkül élhe-setek...

— De urambátyám.

— Én ismerem az életet, öcsém. Sok pénz ezer pengő, a mig meg van. De ha egyszer elfogyott, anyi, mint semmi. Hála istennek, Malvinkának is van körülbelül annyi vagyona. Így aztán majd csak megélhettek.

A hadnagy azt hitte, hogy az öregem szo-kásos nagyzási mániája tört ki. Csendesen in-gatta a fejét:

— Csak tartsa meg, urambátyám, a Mal-vinka jussát. Nekem nem kell.

— Hogyan tarthatnám meg, a mikor nem az enyém. A keresztlányomé az. Haldokló édesapja bizta rám valamikor nagyon régen

Igaz, hogy én sohasem beszéltem erről a va-gyonról, de hát nem is kérdezte tőlem soha senki. Most itt van az ideje, hogy elszámol-jak róla. Ebben a takarékpénztári könyvec-skében van az egész. Ennek még a kamatai-hoz sem nyúltam soha. Nem volt rá szük-ségem.

Az íróasztalából kivette a takarékpénztári könyvet és a hadnagy elébe tette. Biz' az a vagyon valóság volt. A bécsi pénzintézet, a hol a vagyon el volt helyezve, ismert, első-rangú intézet volt. A hadnagy kezében zizeg-tek a lapok.

— Talán még Malvinka se tud a vagyoná-ról? — kérdezte.

— Az öreg bólintott:

— Igazad van öcsém, ő sem tud róla. Miért is tudott volna róla? Hogy boldogtalanná, elégedetlenné tette volna nagy vagyona? Hogy mindenféle sehonnai parti-vadászok pályáztak

volna a kezére, hogy végül a legügyesebbnek a hálójába esett volna? Jobb volt az így, öcsém, a hogy volt.

Zalkán László meghatottan szorította meg az öreg ember kezét:

— Derék ember vagy, Pista bácsi...
— Dehogy is én vagyok a derék ember. Te vagy a derék fiú, László, a ki a szegény, va-gyontalan leányt szeretted meg és akartad feleségül venni, holott te gazdag, vagyonos ifjú vagy. S ezért bízom a te érzelmeid igaz-ságában, ezért adom neked a keresztlányo-mat, — mormogta megindultan az öreg bíró.

Majd az orrára illesztette a pápazsemét:

— Most pedig hallgasd tovább a «Kru-masztát». Még ezt a furesz adomát, a grófné-ről és házi orvosáról, meg kell hallgatnod.

*

A sörházban ezentúl is megjelent a rendes

sarokban Krumasza István és érdeklődve hall-gatta a kisvárosi pletykákat, történeteket. Néha elmerengve sohajtott fel:

— Csak azt sajnálom, hogy nincs egy ke-resztfiam is, a kire egykor a «Krumasztát» hagyhatnám. Az lesz csak a nagy vagyon. Milliókat fog érni.

Az asztaltársaság tagjai szeliden nézegettek az öreg úrra.

Nagy hunczut vagy, Pista bácsi, — mon-dogatták. — Bizonyosan van még dugaszban egy keresztfiad is. Csak el akarod rejteni ad-dig, a mig az ideje el nem érkezik.

S ezután mindenki nagyon tisztelte, becsülte Krumasza Istvánt, mert azt hitték, hogy titok-ban gazdag ember. A «Krumasza» szaporod-t, növekedett, mert mindenki igyekezett hozzájárulni a nagy műhöz. — Pedig akkor már valóban szegény ember volt István bácsi.

MOZI-FÖLVÉTEL A TÖMEGRŐL.

A MŰCSARNOK ELŐTT.

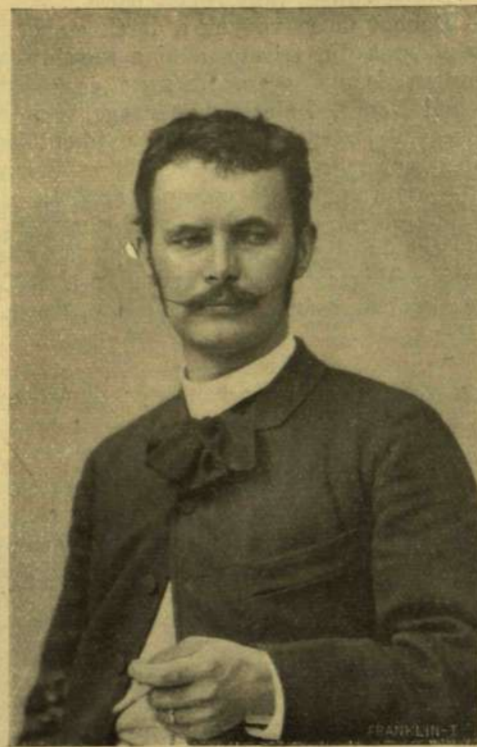
A TÖMEG ÉRKEZÉSE AZ ANDRÁSSY-ÚTRÓL.

PATAKY LÁSZLÓ.

1857-1912.

Alighanem feltűnt lapunk olvasóinak az utóbbi időben, kivált régebbi barátainknak, hogy lapunk egyik buzgó munkatársa mindinkább kevesebb részt vesz a mi munkásságunkban. Pataky Lászlótól évről-évre kevesebb rajzot, illusztrációt tudunk adni, mivel az egykor kimeríthetetlen alkotóképességű művészt súlyos betegség támadta meg, mely ha nem is csavarta ki azonnal kezéből az esetet, véget vetett régi munkakedvének. Utolsó éveit lassú, szomorú halódás töltötte be, míg csak a mult héten alvinczi magányában el nem hunyt.

Erdélyi ember volt, 1857-ben Zalatnán született. Rajzolás-készségének már kora ifjúságában számos tanujelét adta, úgy hogy művészpályára szánták. Első kiképzését a budapesti mintarajziskolában nyerte, de ennek vértelen schematicussága őt sem elégítette ki, aztán a müncheni akadémiára járt, majd Munkácsy-nak Párisból feltűnő nagy tehetsége őt is oda szölytötte. Azonban a francia piktúra teljesen hatástalan maradt ő reá, nem a francziák tanítványa lett, hanem kizárólagosan Munkácsy-é. Pataky László is úgy járt mellette, mint kezdetben a többi tanítványok, hogy teljesen Munkácsyassá vált első alkotásaiban. Majdnem semmi sem árulja el első képein, hogy más egyéniség volt, mint mestere. Ugyanazok a borongós témák, ugyanazok a sötétes tonusok, mély árnyékok, ugyanaz a zsánerképszerűség, mint a mit Munkácsy képeiről ismerünk. Természetesen nem tudta feladatait úgy megoldani, mint mestere, de itthon nem igen látták meg a kvalitásbeli különbséget s nem igen rótták meg egyéniségtelen utánzásáért, midőn 1885-ben a régi Múcsarnokban a Munkácsy oldala mellett festett «Virrasztás» című képét kiállította, sőt igen nagy sikert aratott. Pár évvel erre a «Hirmondó» című festményével elnyerte a 6000 frankos Munkácsy díjat. Ezen a képen, melyet a király vásárolt meg, már több eredetiséget mutatott, színei nem voltak már oly nehezek, az alakok me-

PATAKY LÁSZLÓ.

revsége is helyt engedett némi mozgékony-ságnak. Midőn hazakerült, méginkább megszabadult nagy mestere utánzóhatatlan tulajdonságainak keresésétől, egyszerűbb, igénytelenebb, de viszont természetesebb is lett.

Pataky László alapjában véve mindig inkább grafikus tehetség volt, mint festő. A színek, a fény s ezek összejátszása, a tonusok nem igen érdekelték. Képei vonalban elgondolva, pusztán rajzban sokkal erősebbek, mint színesen, s ezért azok közé a festmények közé tartoznak, melyek nyerne a fotografikus reprodukció által. Művészetével egészen harmonikusan illeszkedett bele a nyolcezavas évek

magyar pikturájának kereteibe, melyet két törekvés határolt: a történelmi kosztümfestés és a népeletből merített zsánerkép. Az utóbbi téren érte el Pataky a legnagyobb sikereket, s kétségtelen hogy az alföldi népeletből vett ábrázolásai érdekesen tükrözik vissza egy egész generációnak művészeti állásfoglalását a népelettel szemben. Nem a pusztán festői hatásokat kereső művész szemével, nem a realista mindent felfedező megfigyelőképességével nézte a népet és mozgékony, szintarka életét, hanem azzal az anekdotaszerűséget kereső, humorizálásra hajló hangulattal, mely az irodalomban is bizonyos statisztaszerű típusokat emelt ki a népeletből. S mint kedves író is, ő sem hatolt túlságosan bele a nép ismeretébe, körülbelül azt az ábrázolást adta, a mit a középosztálybeli ember a parasztról kellemesnek tart. Örülni tudott a parasztnyeveskék kacziasságának, a csitrilányok szélességének, az útszélén hentergő parasztyerekek lomposságának, megrajzolta a jó öreg számadó juhászt, a vén gazdát, bojtárokat, szőlőesősöket, hortobágyi lovasokat. Mind-ebbe, kivált régebbi festményein és rajzain sok elevenséget és sok helyes mozgásfelfogást tudott belevinni.

Ez az alkalmazkodóképesség igen ügyes illusztrátorrá tette Patakyt. Évek hosszú során át kimeríthetetlen buzgalmú munkatársa volt illusztrált lapjainknak és képes irodalmi kiadványainknak. Könnyen, fölüeny gyorsasággal alkotott s ez a könnyedség, ez az odavettség igen frissekké tette rajzait, melyek legnagyobb részét tus-, vagy szépiarajzban alkotta. Legtöbbször túlnőtt az egyszerű illusztrátor mesterségén és művészi is tudott lenni, a mit publikumának hálás szeretete is elismert.

Vele a nyolcezavas és kilencezves évek fürge, munkára mindig kész, de sajnos kiveszében levő festő és illusztrátor generációjának egyik utolsó tagja távozott körünkől.

Farkas Zoltán.

PIHENŐ. — PATAKY LÁSZLÓ EGYIK UTOLSÓ RAJZA A «VASÁRNAPI UJSÁG» RÉSZÉRE.

PARK BELSEJÉBEN.

VENDÉGSÉGHEN.

NAGY VILMOS KIÁLLÍTÁSA.

A Könyves-Kálmán szalonjában mintegy másfél száz képet és rajzot állított ki Nagy Vilmos, fiatal festőgenerációnk egyik figyelemreméltó tagja. Benczúrnál tanult, aztán Hollósy Simon iskolájába került Münchenbe, a mit kiállított képeiről is megláthatni. Az akadémizmus hatása alatt festett képei sem jelentéktelenek, sőt vonalban monumentálisabbak, mint újabb képei. A pleinairizmus iskolájából Nagy Vilmos sok józansággal került ki, hogy úgy mondjuk, meglehetősen polgári értelemben dolgozta fel nagy eredményeit. Az ő alakjai nem fintorgatják már arcukat a napfényben, nem kapnak az arcra erős zöld és lila árnyékokat, a melyek annak idején dühös lázba hozták azokat, kik sohasem nézték meg figyelmesen a pleinair árnyékait. Kerüli a nagyobb túlzásokat, nem szereti a nagyon rikító színeket sem, megelé-

szik egy enyhébb napsütéssel is. Érdekes megfigyelni, hogy lágyabb, szelidebb törekvést miként öltözteti egyik képen Kernstock egy ismert témájába, a szilvaszedőkre: erőtlenebbül, de viszont a közönség nagy részének tetszőbben. Legnagyobb részét figurális témák érdeklik s főként női alakok és ezek ábrázolásához még az akadémizmus iskolájából sok kompozicionális készséget hozott magával, melyet igen finom színhatásokkal tud kitölteni. Nem a színellen-tétek és erős hatások embere, inkább a lágy árnyalatoké. Színhasználatában és témáinak megválasztásában is van valami érzéki vonás, mely éppen burkoltságánál fogva erős, a mi kivált női alakjain figyelhető meg. Nem arra a képere gondolunk ezzel, melyen a szexuális vonatkozás igen kézzelfoghatóan van kidomborítva, a József és Putifárnét ábrázolóra, hanem azokra, hol ezt az érzést egészen egyszerű effektusok, például egy lila selyemruhán végigsikló fény-

sugarak váltják ki a szemlélőből. Nemcsak figurális témák érdeklik, hanem csendéletek és tájképek is. Ezek között a tájképek között vannak azok az alkotásai, melyeket leg-többre becsülünk. Különösen az a képe, mely egy meglehetősen kietlen külvárosi teret ábrázol; ezt reprodukcióban hoztuk is. Ebből hiányzik az az ellágyulás, mely legtöbb képen megakadályozza őt a lehető legnagyobb hatás elérésében. Nagy Vilmos technikája általában igen erőteljes, nagyvonalu, nem igen árul el sem bizonytalanságot, sem utólagos erőlködést. Még ha a művész nem is fog-tuljni a jövőben sem temperamentuma érzékes lágyágán, máris számottevő helyet foglalhat el a jövő festőgenerációjában, mint olyan tagja, ki a közönség nivelláló igényeinek megfelelően, de még azért művészi tudja felhasználni egy már lezajlott művészeti hárez nagy eredményeit. F. Z.

KÉSZÜLŐDÉS.

LÁGYMÁNYOSI RÉSZLET.

NAGY VILMOS FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSA A KÖNYVES KÁLMÁN SZALONJÁBAN.

SZÍNHÁZAK.

Nemzeti Színház: A czárnó. Biró Lajos és Lengyel Menyhért színjátéka.
Vígyszínház: A hűtlenség iskolája. Etienne Rey vigjátéka. Helta Jenő fordításában.

Biró Lajos és Lengyel Menyhért mint társ-szerzők igen nagy várakozást keltek a *Czárnó* iránt. Biró Lajosnak azt a fogatkozását, hogy mint drámaíró is a novellista útjain szeret járnai, senki sem ellensúlyozhatja úgy, mint Lengyel Menyhért, a ki kezdettől fogva szin-padilag konstruálta minden mondanivalóját. Viszont Biró Lajos volt hivatva enyhíteni Lengyel fanyarságát, színessé tenni azt a világot, melyet Lengyel szatírja egymagában sivár pusztává tenné. A dolog nem sikerült egészen, a két szerző talán még sem illik egymáshoz, nagyon is ellensúlyozzák egymást, minként súlyos, holott az egyiknek könnyebbnek kellene lennie. Meglehet, hogy autoszugesztiónak estem áldozatul, de nekem a darab is két részre hull széjjel, melyet nem igen tudok egyesíteni. A darabban van egy szerelmi történet, a czárnó kalandja Cserny Alexej gróf kozák hadnagygyal, azt Birónak tulajdonítom. És van egy politikai kaland, melynek közép-pontja ugyancsak Cserny Alexej gróf, az érzésem szerint nem lehet más, mint Lengyel Menyhért műve. A kettőt igen ügyesen kapcsolják össze a szerzők, de a legügyesebb kapcsolás is csinálhat kettőből egyet, mert a történet fonalait össze lehet szőni, de a fonalak színe, minősége ezzel egybe nem olvad.

A szerelmi történet ugyanis vidám, mulatságos dolog, mely a maga könnyed hangjával, vidám tónusával, majdnem a bohózat síkja felé sodorja a darabot. Mert a bohózatosság nem a vidámság túlzott voltában, nem is a környezet természetében, hanem a szerző magatartásában van. Ha a szerző mintegy azt mondja: ej mit, mulassunk, állítsuk feje tetejére a világot, ne törődjünk semmivel, se igazsággal, se valószínűséggel: akkor származik a bohózati hangulat. Ilyenkor, ha nem kacagunk, ha nem volnánk részvevők, akkor látunk a szerzőt, a ki hajítja, kergeti személyeit, a ki bolondítja magát, személyeit és a nézőket. Egy nagy farsangi bacchanale az egész színház, a szerzővel mint karvezérel, a színesekkel mint faunokkal és menádokkal és az egész nézőközönséggel, mint a vidámságtól megrészegett tómegeg, melyet egy érzés egységébe olvaszt. A czárnó szerelmi története nem ilyen fokban bohózatos, de vidám és komolytalan. Az egész első felvonás hangja kedves és még nagyobb vígságra előkészítő. Mindjárt úgy kezdődik, hogy a czárnó előtermében ott állanak az udvari dámák és udvaroncok, kétrégtörbületen, mosdótállal, negligé-vel, törülközővel, fodrászdolgokkal stb. és várják a parancsot. Egymásután szólítják be a czárnóhoz. Mindegyikünk mosolyog. Ebből tehát nem lesz komoly darab. Le style oblige. Ez a darab vidám tónusra van hangolva. Majd jó a kanczellár a francia követtel. Megtudjuk, hogy a kanczellár nemcsak a nagy birodalom állami szükségleteiről gondoskodik, hanem a czárnó szerelmi szállítója is, meglehetősen nagy forgalommal. Megtudjuk, hogy a czárnónek már nyolcz nap óta nincs szeretője, a mi a rak-táron levő francia követ esélyeit nagyban emeli. Nini, hiszen majdnem az operettnék, a zenei bohózatnak a birodalmában vagyunk, onnét ismerjük ezeket a kanczellárokat, köveket, czárnókat. De hol van az első tenor? Azonnal itt lesz. Most indult el a Kaukázusból, a hol katonai összeesküvést fedezett föl a czárnó uralkodása és élete ellen. (Az összeesküvés fontos, mert mennél komolyabb névleg, annál mulatságosabb bohózatilag; a komoly dolgokkal játszani a legmulatságosabb, azért szereti az operette is az összeesküvést.) Lóra ült és 57 óráig lovagolt, mig Petersburgba ért, a hol a kanczellár (rokonát) arra kényszeríti, hogy úgy a mint van, piszkosan és porosan, megjelenhessék a czárnó előtt. Mily kedvesen mondja el az összeesküvést, feszesen, katonásan és naíval. Hogyne tetszenék ez a fiú a czárnónek! Az összeesküvést gyorsan elintézi és azután magánkihallgatáson fogadja a fiút, «a részletek» kedvéért. A magánkihallgatás végén azt mondja a czárnó a fiúnak: csókolj meg. A fiú szót fogad, nem

mindjárt a czárnót kielégítő módon, de némi gyakorlat után mesterré válik. Hiszen ez egyszerű czárnó! Ez tud mulatni és mi is fogunk mulatni!

Most jó az a rész, a második felvonás, melyet én makacsul Lengyel Menyhértnek tulajdonítok. Nincsen igazság, ha nincsen igazam, vagy — több igazság van, a mi egyre megy. Lengyel nem bántja a czárnót, a kit e pompás kezdet után teljesen átenged Birónak (nem a darab kárára) és előveszi a fiút, Cserny Alexej grófot, az új kegyenczet. Előveszi és bonczolja és formálja, keserű embermegvetéssel, szomorú fölényességgel és ha néha mégis érzi a téma vidámságát, csak majdnem mosolygással, melyet a szatira azonban fanyarrá tesz. Mily kitűnő rajz, melynek mását Lengyel egyéb darabjaiból ismerjük. Hasonló alakok vannak a Hálás utókorban, a Nagy fejedelemben és vigjátékában is. De azokban a darabokban jól esik a szatira, örülünk a benne rejlő igazságnak és örülünk az ostorcsapásoknak, melyek nem érdemtelent érnek. De mit akarnak a szerzők a szegény, jó, herczig Cserny Alexej-jel? Miért bántják? Beleviszik abba, hogy mindennáron uralkodni is akar, tanácsokkal ellátni a czárnót, kibékíteni őt azokkal az összeesküvőkkel, a kiknek denuncziálásával eljutott a czárnó menyezetes nyugvóhelyéig! Holott a czárnó felsőséges, okos asszony, a ki ámbár sok szeretőt fogyaszt, kifogástalanul, öntudatosan és a fölvilágosodott abszolutizmus korában és értelmében igazságosan uralkodik; ő pedig Cserny Alexej gróf, nagy esacsi, ki nem ért semmihez, kivéve a verekedést és a szerelmet, és fájdalom, nem tudja, hogy nem ért semmit, sőt azt hiszi, hogy mindenhez ért, szóval: esacsi. Idáig még rendben menne a dolog, csak hogy c'est le ton qui fait la musique, Lengyel Menyhért nem vidám ember, sőt tán Biró sem az, Cserny ostobasága olyan és akkora, hogy nincs kedvünk nevetni rajta. Bámuljuk a rajz igazságát, mert igaz, és bámuljuk, mennyire nem illik ide az az igaz rajz! A végén szegény Cserny Alexej bűntársuk lesz azoknak az összeesküvőknek, a kiket ki kellene kémlennie (azóta is gyakori eset Oroszországban), maga vezére lesz az összeesküvésnek és célt érte, ha az utolsó pillanatban a jó, derék kanczellár az operett legrégibb hagyományait tiszteletben tartva, meg nem jelenék, ki nem szabadítaná a czárnót és el nem fogná Cserny Alexej grófot azokkal az e célra magával hozott gárdistákkal, kiknek oly nagyszerű egyenruhájuk van, lobogó struccz tollas sisakkal, hogy a porosz királyok se találhatnak ki különbet.

A harmadik felvonásban Biró követeli a maga részét és meg is kapja, csak előbb a második felvonás Lengyel-féle adósságait likvidálni kell. Meg kell bocsátani az összeesküvőknek, Cserny Alexejnek, a ki számára a szerzők igen elővigyázatosan egy tartalék-menyaszonyt tartottak készületben, úgy, hogy a czárnótól való válása nem fog neki nagyon fájni, sőt a közel jövőben az oltár elé léphet menyasszonyával. Azután jöhet a kanczellár a maga tartalékosával, a francia követtel! Szép ember, hatalmas ember, finom ember, és a katonai uniformis után igen szépen fest a gazdagon himzett diplomata diszruha. Ismét itt van a bohózatos alak, a bohózatos hangulat. Őt hét óta itt lebzsel az udvarnál ez a francia úr és még nem tudott a czárnó elé jutni. Néha-néha föltűnik, de a kanczellár hamar eldugja, skatulyába teszi; meg kell lesni azt a pillanatot, melyben diadalmaskodhatik. Most itt az az alkalmas időpont. A Cserny Alexejnek nevezett szerelmi játékszeren hiba esett; meg akarták reparálni, nem lehetett. A francia követ megjelenhetik a czárnó előtt. Néhány perc után halljuk ismét: Csókoljon meg vicomte, és új darab kezdődik.

A darabban a czárnó, a kanczellár, a francia követ dróton rángatott alakok; csak Cserny Alexej él, de vesztére és a darab vesztére. Azt hiszem, ez a társzerzőség nem sikerült. A darab konstrukciójára a szerzők nagyon vigyáz-

tak, de nem a darab érzésseli egységére. Nincs a darabnak igazi karaktere. A különböző fűszerek paralizálták egymást.

Magától értetődik, hogy a mit a szerzők hozzájárulásáról mondtam, pusztán föltevés és féligmeddig tréfa. Meglehet, hogy az ellenkezője annak a föltevésnek igaz. Mert meglehet, a mi ilyenkor megessik, hogy Biró belegondolta magát Lengyel lelkébe és lengyelesen írt, Lengyel pedig bírósán. Oly tehetségesek, hogy minden kitélik tőlük, csak azt hiszem, a társzerzőség nem.

Márkus Emiliától, Beregi-től, Gál Gyulától pompás hangokat hallottunk. A hogy Márkus az ő szerelmébe anyai hangokat, majd meg királynőiket tudott keverni, ép oly új, mint kedves volt. Beregi is egészen apart feladatot tűzött ki magának és kitűnően megoldotta. Komikussá tette, a mennyire lehetett, alakját, a darab nagy hasznára, talán inkább, mint maguk a szerzők. Gál izléssel kanczellárkodott. A többiek is jó szerepeket kaptak.

Rey vigjátéka, A hűtlenség iskolája (Peau neuve, szórul-szóra új bőr, értelme: új ember) bizonyos hasonlóságot mutat — érzésben — a czárnóhoz, én legalább úgy érzem. Itt is a főalak dróton jár, a szerző kénye-kedve szerint, itt is a téma a komolyságot, majdnem a tragikumot horzsolja, de mindvégig vidám marad. Csak hogy ebben a vidámságban nincsen köszönet. A szerző nem igen mer komédiázni, még kevésbé tragizálni. Hőse amolyan Don Juan-féle, a kibe, ámbár nekünk férfiaknak nullának látszik, a nők nagyon szerelmese. Ő azt szívből viszonzozza, illetőleg épen nem szívből, de viszonzozza, még pedig bőven. Mindenek előtt és fölött szereti feleségét, de folyton csalja, derűre-borura, jobbra-balra, mindég és mindenütt. Feleségének egyik barátnőjével a darab elején szakít. Ez elég ok arra, hogy a következő pillanatban beleszeressen nejeének egy második barátnőjébe, a ki a leggyöngébb nádszálát is megszegyeníti hajlékonyság tekintetében. És már is szemet vet nejeének egy harmadik barátnőjére, a ki eddig tisztességes asszony volt. Szóval: Villiers úr kifoghatatlan, fáradhatatlan, a szerző jóvoltából. Ezeket az alakokat el lehetne nevezni: *formulás alakok*-nak, a francia dráma hemzseg tőlük. Villiers úr formulája: minden nőbe bele kell szeretni. Ha tehát adva van: Villiers úr, egy szabad percében és egy társaságbeli csinos fiatal nő, az eredmény kiszámításához se számoló gép, se semmi sem kell. Villiers úr nem gondolkodik; Villiers urnak nincs foglalkozása; Villiers urnak nincs szíve; Villiersnek csak formulája van. A mellett jókedű, kedves, vidám, egészséges, temperamentumos stb. Mindig nevetünk kell, oly jókat mond. Ha ő rajta nem nevetünk, itt van a barátja, sportember, a ki sportjával, sportöltözékével stb. mulattat bennünket. Így telik az idő és mi a színházban pompásan mulatunk, föltevé, hogy őt hónapban egyszer vagyunk ott. Mert hihetetlen, mennyire unjuk a Villierseket és a többieket, ha már ismerjük őket. És mind ösmerjük. A ki kíváncsi a darab folytatására, hadd tudja meg, hogy Villiers felesége megtudja, hogy férje megcsalja. Eleinte Francillont akar játszani és fogért foggal fizetni. De részint szegyéllős ő, és részint szegyéllős az a partner, a kivel Francillont akar játszani, ámbátor az utóbbinak lassan-lassan megjönne a bátorsága is, a gusztsusa is. A szegény asszonyka nem tehet egyebet, minthogy kissé elkinozza férjét, elhitheti vele, hogy megcsalta, de a döntő pillanatban mégis bevallja, hogy ártatlan és hogy megbocsát férjének. Ez viszont erősen kacsintgat arra az egy nőre a darabban, a kit még meg nem hódított, de legközelebb meg fog hódítani. Imával zárul a darab, melyet a dróton járó Don Juan az Urhoz intéz, hogy ne vigye őt folyton kísértetbe. Az egész igen csekély értékű, de a részletek közt vannak mulatságosak, a dialogus kellemes. Hegedűs kitűnően beszél és játszik, de talán mégis kissé józanul. Ha ily alak nem bolond, akkor egészen érthetetlen. Alexander Bernát.

1. A gazdag ember elalszik a kávéházban. — 2. A szerző kioktatja a szereplőket. — 3. Ujházi Ede és Fedák Sári a Wampetics előtt. — 4. A gazdag ember kabátja bemutatkozik a művészeknek. — 5. A margitszigeti vízesésnél. — 6. Fogadtatás az Apolló előtt.

MOLNÁR FERENCZ «GAZDAG EMBER KABÁTJA» CZÍMŰ KINEMA-SZKECCSE AZ APOLLÓ MOZGÓSZÍNHÁZBAN.

Jelky Gyula féltételei.

Sheherazáde bűbáját, Rimszki-Korszakov epedő szláv ritmusait, Fokin Mihály tánczköltészetét, Bakszt Leó bizantin ornamenseit, Nizsinszki Vaszlav légies efebosz-alakját, mire ezek a sorok megjelennek, talán már lelkesedve, dadogva fogja magasztalni ez a könnyen hevülő Budapest.

Az orosz udvari ballet a világhír nimbuszával jelenik meg a Néopera színpadán. Három év óta járják a külföld nagy városait és ilyen aránylag rövid idő alatt teljesen meghódították a művelt nyugatot. Páris, London, Berlin kritikusi szédülve, megbűvölve rebegték el az orosz ballet dicséretét.

Mámoros kritikák árasztották el a világsajtót. Ma már mint kortörténeti tény lehet lezövekezni, hogy az orosz ballet forradalmat csinált a tánc művészetében. Egész Európában fől számolás alatt van a régi irány, a kurta balletszoknya, a «spiczezelés» és a katonai gyakorlatokra emlékeztető tablók rendszere.

A párisi nagy opera egy moszkvai táncművészt, Clustine nevűt bizott meg a balletje átszervezésével és az orosz Trouhanova kisasszony ma a párisi primaballerina, nem pedig Aida Boni, vagy Zamboni kisasszony. Ezek a neves francia táncosnők most igyekeznek hozzáismulni az új izlés új szelleméhez. Páris ma az oroszok lába előtt hódol és a D'Annunzio francia nyelvű szindarabjának az egyik fővonzóereje Rubinstein Ida orosz táncosnő és mimika volt, a ki a Szent Sebestyén vértanu szerepét alakította és oroszos akcentussal szavalta.

A mikor tehát az orosz balletről írunk, a mely Bécsen át végre hozzánk is eljutott, úgy érezzük, mintha a huszadik század egy darabka kulturtörténetét írunk, a melyből nekünk magyaroknak is van okulni valónk.

Oroszország igazán nincs messze tőlünk és sok tekintetben meglepően hasonlítanak a viszonyai a mieinkre. Míg nálunk a német kultúrát akarták erőszakosan beoltani, addig Oroszországba Első Péter csár a francia műveltséget igyekezett erőszakosan átplantálni. Az idegen növény valahogyan mégis gyökeret vert, de annyira teleszítta magát orosz hatással, hogy most már nemcsak nem idegen, hanem az anyját, a francia kultúrát is befolyásolja.

Az oroszok voltaképp visszaadják azt a kölcsönt, a mit a francziáktól kaptak. Még a balletjük is francia eredetű és egy Petipa nevű táncoshoz fűződik.

A modern orosz ballet tehát épenséggel nem szakítás a francia és olasz hagyományokkal, hanem belőlük nőtt ki. Mindössze az történt, hogy a népies szláv zene és tánc, aztán a bizantin eredetű orosz művészet, valamint az ázsiai rokonság, az ősi tatár, cserkesz, kirgiz elemek fölrissítették, exotikusan széppé és művészileg újjá teremtették lassankint a francia eredetű orosz balletet.

Nagyon kedvezett ennek a fejlődésnek az a kissé érzéki, vad és naiv tánczkultusz, a mely Oroszországba csábítja a világ minden részéből a táncosnőket. Ott még vannak fölös rubelek, a melyek a női szépség és tánc oltá-

rán áldoznak. A hóhideg takaró alatt, a hogy mi Oroszországot képzeljük, még idén lobog a félig vad emberek ép érzékisége, a mely néha a Szanyin-féle furesa tömegőrületben tör ki.

Nemcsak ilyen belső, hanem külső körülmények is hozzájárultak az orosz ballet lángszerű hódításához. Abban a korban, a mely a bibliai Szalóme hercegnő hétfátylas táncának a divatját érte meg, a melyben Duncan Isadora a görög vázák és a Tanagra-figurák táncosnőit igyekezett föleleveníteni, a melyben meztelábás táncosnők járják a világ színpadait és «szépség-esték» czimén valami helénszerűen pogány test-kultusz nyugtalankodik, nem lehet csodálni, hogy a kor szelleme a balletre is kiható, a mely már csak aféle közhely kezdett lenni a nagy operák műsorában, csak aféle ezirkuszi mutatvány, divertissement.

Egy lelkes kis művészesoprot valósította meg a reformot, a melyt korszakalkotónak lehet nevezni, még ha olyan lenge dologra is vonatkozik, mint a balletszoknya. Talán ebben egy új kor izlése nyilvánul meg, a mely a tánczot is átszellemiesíti és a régi akrobata mutatványok helyett poézist akar a ritmus, a mozdulatok, a tánczlépések világában is. A régi ballet a maga elfajulásában odáig zsugorodott, hogy voltaképp nem volt más mint üres, lélektelen staffázs a primaballerina spiczezelése, entrechat-ja, pirouetteje, capriolái körül. Az új, orosz balletben minden egyes szereplő fontos tagja az ensemblenak, külön életet él és vele játszik a darabban. Az új balletnek tehát a lényege az, hogy a mozdulataival és mimikájával ép olyan illúziót akar kelteni, mint a színész. A zenés némajátékhoz, a színjátékhoz viszi közelebb a balletet.

Érdekes, hogy hányféle eredeti és a maga nemében páratlan tehetség talált egymásra az orosz ballet újjáteremtésében: Ott van Fokin Mihály, a ki tánczmester, előtánczos és ballet-szövegíró ezermesteri személyében. Ott van Bakszt Leó, a ki a modern orosz festők és illusztrátorok izgatón érdekes csoportjából való és a ballet diszleteit, jelmezeit állította egy új világ szolgálatába. Ott van Nizsinszki Vaszlav, a kit az orosz Vestrisnek neveznek a francziák, egy tüneményes tánczos, a kinek minden porcikája tánczra, ritmusra született és a ki karcsú férfitermétével a súlytalanság, a lebegés illúzióját tudja kelteni.

Az orosz táncosnőkről nem kell külön szólni. Már szinte közhely, hogy a legjobb táncosnők Oroszországból kerülnek ki. A modern orosz táncosnők nevét azóta megtanulta a világ, Rubinstein Ida, Trouhanova, Teodorova, Napierkovska, Karsavina Támár, Pavlova Anna, Geltzer Catharina tanczát ma már nem rubelekkel, hanem angol fontokkal, francia louis d'orokkal és amerikai dollárokkal fizetik meg a világ különböző színpadain. Szétrepültek a Gyágilev impreszárió-igazgató aranykalkájából és Bécsbe, Budapestre nem jutott el közülük egy sem. Vannak itt helyettük mások, a kik talán még tehetségesebbek és idővel még

nevesebbek lesznek, mert az orosz táncosnők szakadatlan vonala eddig még nem szűnt meg és ezentúl még kevésbé szűnhetik meg.

Az orosz ballet 1909 májusában tűnt föl először Párisban a Châtelet színházban. Akkor még nem voltak világhírűek, még csak a belső meggyőződés lángja hevitette Pokint és mint valami hadvezér sürgette a próbákön győzelemre a katonáit:

— Rász, dvá, tri, esétiré, piatt!

Azóta bejárták már az öt világrészt és diadallal hordozták körül balletjeiket: A káprázatosan buja «Sheherazade»-t a melynek diszleteit az ezeregyéből merítette Bakszt és zenéjét Rimszki-Korszakov. A biedermeier stílusú «Carnaval»-t, a mely Schumann zenéjét és farsangi alakjait, Pierrot-t, Colombinát, Estrelát és mindenképp a Davids-bundlerből ismeretes Eusebiust, valamint Chiarinát (a Shumann Klára poétikus arcképét) vitte színpadra a Bakszt és Fokin egymást kiegészítő művészetével.

A Louis Philippe korabeli «Giselle»-t, a melynek szövegét még Théophile Gautier írta Carlotta Grisi számára. A szintén biedermeier illatú «Spectre de la Rose»-t, a mely szintén «a jó Théo» műve a Weber zenéjére.

A szláv legendából készült «Oiseau du feu» (Lángmadár) és az orosz vásári, népies életből merített «Petruskát»-t, mind a kettő egy fiatal orosz zeneszerzőnek, Sztravinszki Igor-nak az érdekes, új műve.

Az egyiptomi «Cleopatra»-t, az Ovidius egyik átváltozásán alapuló «Narcisse»-t, a Rimszki-Korszakov-féle «Sadko»-t, a Chopin «Sylphides»-jeit, a «Prince Igor» polovcienne-tánczait és még egy csomó balletjüket lehetne felsorolni annak bizonyítására, hogy az orosz táncz mai mesterei nemcsak lelkes, hanem kifogyhatatlan invenziójú emberek és azoknak a mohó boldogságával alkotnak, a kiknek minden szerencsés véletlen a kezükre játszik.

A magyar közönség ezekből a koreografikus darabokból kap majd mutatónba néhányat és előreláthatólag meg is fogja szeretni őket. Zene, táncz, mimika, diszletek, jelmezek valami közös ritmuson épülnek föl ezekben a művekben, a melyek csak azért hatnak újnak, szokatlannak, minthogy már rég elszoktunk attól, hogy a balletben művészetet is keressünk.

Szini Gyula.

FOKIN VERA A NARCISSE-BALLETBEN.

NIZSINSZKI A SHEHEREZÁDEBAN.

FOKIN VERA ÉS FOKIN MIHÁLY A KARNEVÁLBAN.

JELENET A SADKO BALLETBŐL.

AZ ÚJ KHINA.

— Juansikkáj és Szunjatszen. —

A sárga faj legnagyobb nemzete behódolt a fehér fajnak. Úgy határozott, hogy lerázza magát az azt a rendszert és kormányzatot, melynek formáját és tartalmát ötödfélezer év hagyomány és kultúrája állapította meg, s átveszi az európai haladás bevált formáit. Oly birodalomról van szó, mely tizenegymillió és ötszáz ezer négyzetkilométernyi területével nagyobb, mint egész Európa, mely Izland szigetét is hozzászámítva, alig néhány ezerrel több tizmillió négyzetkilométernél. Népességének száma is versenyez Európáéval. Kínának az 1910. év elején kerek számban 433 és félmillió, Európának ugyanakkor 434 millió lakója volt. És Kína kultúrája? Harmadfélezer esztendővel régebb a keresztény műveltségénél. Kétségtelen, hogy az ázsiai ország már háromezer év előtt rendezett állami berendezések közt élt, voltak gondosan körülírt igazgatási szabályai, szertartásai, vallásos kultusza, ismert eget, földet, egy legfőbb lényt, a Sangti-t, kinek a császár volt az egyetlen főpapja, tisztelte őseit s volt fejlett büntető eljárása, enyhébb büntetésekkel, mint a melyeket a bibliából ismerünk. Az ipart és a művészetet már négyezer év előtt gyakorolta, s az ősi följegyzések megemlítik, hogy a selyem és a selyemből szőtt kelme a Krisztus születése előtt való 2204. esztendőben ismeretes volt Kínában. A kínai bölcselkedés még régebb eredetű s a kínaiak azt tartják, hogy Lao-tsze, vagyis Lao mester tanait ismerték már Hvangti, a «sárga császár» idején, ki a 2704—2695. évek közt élt Krisztus születése előtt.

Ez az ősi birodalom a maga roppant nagyságával és népességével, ősrégi kultúrájával, melyet különbnek tart a miénkénél, két dologban mégis hátrább állónak ismeri el magát nálunk: hatalmának szerveztségében s a haladottság modern eszközeinek birtokában. Például van már vasúti összeköttetése a világkereskedelem kínai gócpontjaival, de a közlekedés a négyzet mértföldök millióin még a kétezer év előtti eszközökkel folyik. Néhány évvel ezelőtt, a tibeti zavarok idején, megkérdezték az angol alsóházban a külügyi államtitkáról, tudja-e, minő intézkedések történtek Pekingben e zavarok féktartására. S az államtitkár, roppant derűltséget kelteve, azt felelte, hogy igenis, kapott értesítést, hogy a vájvupu (a kínai külügyminisztérium) útnak indította már követét a dalai lámához, s reméli hogy a követ négy hónap alatt meg fog érkezni Lhasz-szába. De nem kell ily messze keresni a példát. A császári dekrétumok február 13-ikán ismerték el a köztársaságot s e napon a császárság megszűnt. De egy héttel ezután, február 20-ikán Urumcsijban, az északnyugati Tiensan tartományban, még javában arattak fényes győzelmet a császári fegyverek a republikánusokon, öldösték és százaszámra ejtették rabságba őket: még nem tudták, hogy republikánusok elegek.

Huszonöt éve folyt már a harez az alkotmányosságért és a szabadságért, mikor ez a nagy változás bekövetkezett. E hősköltemény ideális hőse Szunjatszen, de az eseményekben döntő szerep jutott Juansikkájának is.

Juansikkáj egy kínai mandarin, Szunjatszen doktor egy kínai orvos. Származása talán mégis a mandarinak alacsonyabb. Ifjú korában katonának állt — szép, daliás legény lehetett a most hatvan éves férfiú — s mosolygott rá a szerencse, mert Csang-csin-vu tábornok, az udvar egyik legbefolyásosabb embere, fiává fogadta a saját fia helyett, a kit kitagadott, mert ábrándos, poétalelkű ember volt és sok kellemetlenséget szerzett az apjának azzal, hogy az udvarnál, még a császárné szemébe is leplezetlenül megmondta az igazat. Juansikkájból hát udvari ember lett. Ifjúsága és demokratikus származása nem tagadta meg magát, és Kvang-hszü császárhoz szított, a ki felvilágosodott fejedelem volt és alkotmányt akart adni népének. Am az újításnak ellensége volt az udvarnál Czu-hszü császárné, s mert hatalmasabb egyéniség volt mint a férje, úgy történt minden, a mint ő akarta. Megfosztotta trónjától a császárt s meg is ölette volna, ha az európai

SZUNJATSZEN.

JUANSIKKÁJ.

MODERN KHINAIÁK.

követek értésére nem adják, hogy kormányaik nagyon rossz néven vennék, ha a császár nem várt betegségnek esnék áldozatul.

Juansikkájnak nincs díszes szerepe e harezban. Megtagadta urát s az autokrata császárné pártjára állt. Szolgált Czu-hszü császárnét, a királya lett Csüli tartománynak s fejedelmi vagyont szerzett. A császárné mégsem bízott meg benne, mert valahányszor egy-egy lépést tett előre az alkotmányos mozgalom, Juansikkáj tanácsa mindig kedvezett az alkotmányos követeléseknek. A császárné e miatt meg-

gyűlölte, meg is ölette volna, ha az eszes mandarin meg nem lelte volna az utat az idegen diplomaták bizalmához és pártfogásához. Ennek következtében Czu-hszü császárné most már nemcsak gyűlölte, hanem félt is tőle.

De az alkotmányos mozgalom mind hatalmasabban tört előre s a császárné, azzal a gondolattal, hogy a békétlen nép dühét saját terveinek kedvező irányba tereli, a nála nem kevésbé idegengyűlölő Tuan herceggel egy követ fűjva, felszította Santung tartományban a híres boxermozgalmat, mely egyenesen az idegenek kiirtására tört. A lázadás nagyon rosz vért szült s a császárné elég hamar kényserítve látta magát, hogy az idegen követések unszolására tegyen valamit, ha csak látszat szerint is, elfojtására. S minthogy a követek bizalma Juansikkáj személyében talált, Juansikkáj lett a lázadók ellen küldött császári hadak fővezére. Czu-hszü császárné azt várta tőle, hogy az ő kedve szerint, kiméletesen fog bánni a mozgalommal. De ismét megesalatkozott benne, mert Juansikkáj véres kegyetlenséggel fojtotta el a boxer-forradalmat.

Es mindig esalatkozott benne. A kegyetlen asszony félt az erősebb mandarintól, gyűlölte is, de nem szabadulhatott tőle. Már azért sem, mert az idegen követek nem bíztak az udvarnál másban, mint a törzsszökös kínai volta mellett idegenbarátnak ismert Juansikkájban. Az 1908. év őszén vértanú halállal elpusztult a császár s alig néhány héttel utóbb Czu-hszü császárné is. Réa fogták Juansikkájra, hogy a halál e gyors pusztításának előidézésében része volt neki is. Akármint volt is, utána közel érezte magát vágyainak célpontjához: hogy a hatalom egészen a kezébe kerül. P'u-ji, az új császár, két éves volt s helyette Csun herceg, az apja uralkodott. Am ez veszedelmesnek vélhette a forradalommal kacérkodó s az alkotmányos követelések pártját fogó mandarin, mert hirtelen eltávolította az udvartól és számkivetésbe küldte.

Juansikkáj visszavonult a sárga folyam mentén levő uradalmába, Veifeibe s ott élt néhány évig idillikus nyugalomban jászmin-és babérfái közt. Onnan nézte a forradalom viharát és a köztársasági mozgalom megerősödését. Szunjatszen doktor, a mozgalom vezére és éltető lelke, a civilizált világból s különösen Angliából és az Egyesült-Államokból (közben Japánban is járt) demokratikus eszmékkel szaturáltan térte vissza, hangos hirdetője volt a köztársasági eszmének, a szocializmusnak és a földosztásnak. Csun herceg most, a császárné babonás hitével, ismét Juansikkájhoz fordult, s a hatvan évéhez közelítő mandarin, ki néhány esztendővel azelőtt mint vert kutya hagyta el a császárok fővárosát, hatalmának teljességével tért vissza Pekingbe. A többi a közelmúlt napok történetéből ismeretes.

A dinasztia most már kész volt alkotmányt adni, de halogatta a döntő lépést (úgy lehet, abban a reményben, hogy később minden ígéretét visszavonhatja), s előbb 1916-ra, majd, a forradalomtól megijedve, 1913-ra akarta összehívni a parlamentet. Későn volt. Szunjatszen pártja, a fegyveres hatalommal szervezett köztársasági párt, a híres «kongingtan», nem várt tovább; Vucsang, Hankau, Hanjang egymás után a forradalmárok kezébe esett; a köztársaság a birodalom déli felében megalakult — és Juansikkáj meggyőzte a császári udvart, hogy hatalmát nem tarthatja meg tovább s az egész birodalomnak köztársasággá kell alakulnia. Aztán bekövetkezett, a minek be kellett következnie. Szunjatszen doktor, a köztársaság eszményi hőse, félrelélt, hogy biztosítsa az új államforma fennmaradását, élen Juansikkájjal, ki megörölte a császárságot s kibén biznak azok, kiktől az államok fennmaradása függ: az ázsiai birodalmak sorsát kezükben tartó hatalmasságok.

Juansikkájból, Czu-hszü császárné egykori meghitt emberéből, így lett a kínai köztársaság ideiglenes elnöke. S életküzdelmének e mértföldmutatójához érve, a hatalmas ember most szembe kerül egy újabb küzdelemmel: az ellenforradalom támadásával. Elég erős lesz-e, hogy megvívja új harezát? Vagy Szunjatszenre vár még a feladat, hogy megmentsé művét, az alighogy megalakult, máris vesztében forgó köztársaságot? —a.

FATME.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irta Jansen Borge. — Fordította Bittó Augusztia.

A könnyek felszáradtak. Egész arca ragyogott, midőn a tábornokot követte s mialatt Vukora mutatott, kérde:

— Tábornok úr, szabad neki is velünk jönni?

— Az természetes, asszonyom. Különbén én nem fogom önöket soká egymástól elválasztani, a mint lehet, én elmenekülök innen és akkor ő egészen a magáé.

Végre eltávoztak a vendégek. Csak még a kis hegyesorrú ezredesné, kit a tábornok vezetett az asztalhoz, maradt egy fiatal törzsisztánnéval ott. Az ezredesné igen szigorú és sértődött arcot vágott, míg az ifjabbik így szólt:

— Kedves egy ünnep. Ugyebár nagyságos asszonyom?

— Oh igen.

— És tábornokunk egyszer megint, úgy igazán a szívéből beszélt.

— Oh igen.

— Talán más az ezredesné véleménye?

— Én úgy vélekedem, hogy nem értett volna, ha a tábornok a fiatal asszony részére, egy néhány illemszabályt szőtt volna beszédébe. Akkor az a jelenet, a mi épen most lejátszódott, talán elkerülhető lett volna.

— Igen, ebben igaza van az ezredesnének. A dolog felette kínos volt.

— Határozottan botrányos volt.

— Igen, a térde esés!

— De mit is szóljon az ember hozzá? Ez a keleti vér, a keleti vér. Ezt nem lehet változtatni. Higgye el nekem kedvesem.

Megitták a feketekávé. A kertben mindenfelé esőrogték a kardok s hangos beszéd hallatszott. Helyenként azonban csak suttogtak és a fiatal hadnagyk óvatosan tették le kardjait, hogy ne zörögjenek. Kint a vásár-téren, a magas vasrácsán túl, a hol az őrség fel s alá járt, a bejáratnál, mely a császári kettős sással volt ellátva, sok ember állott, hallgatták a zenét.

Törökök is voltak közöttük.

A tábornok már régen beváltotta szavát s a fiatal házaspárt egyedül hagyta. Most azután a hegyesorrú ezredesnével beszélgetett.

— Tábornok úr, ma megint fényes diadalt aratott. A fiatal párhoz intézett szívélyes üdvözlő szavai általános tetszésben részesültek. Különösen örvendtem a fiatal asszonyka miatt, a ki még oly idegen körünkben.

— Bájós kis teremts. Csak az utójelenet maradhatott volna el.

— Igen, igen, — ez egy kis pikáns dessert volt. No, de mit is szóljon az ember, hiszen különben oly bájós.

— Úgy van, ugyebár nagyságos asszonyom! Én azt hiszem, idővel örömről fog benne telni. Talán oly jó volna asszonyom, hogy segítségére volna a fiatal asszonykának, ott a hol szükség van rá. De most bocsásson meg, ha elhagyom, mert nekem adjutánsomat kell felkeresni. Még van egy hivatalos dolgom, melyet rögtön el kell intézennem.

Közben besötétedett. A fák között mindenhol meggyújtották a lampionokat és magasban az égen ragyogtak a csillagok. A levegő enyhe és tiszta volt, a rózsák és jászminok illatoztak s a levegőn át a zene behizelgő hangja, a kert leg-távolabbi zugába is eljutott.

Ott voltak, Fatme és Vuko.

Ő karjait dereka köré fonta.

— Vuko, ők mind olyan igen jók hozzám. Ez bizonynyal azért van, mert ők keresztények.

— Talán.

— Mind bilingattak és mosolyogva intettek felém.

— Ez azért van, mert te oly elragadó vagy. Téged szeretni kell. Az nem lehet másképp. Oh, Fatme, Fatme!

Magához vonta őt.

— Vuko, én is nem tudom elhinni, hogy a mit Péter Iván mondott, az igaz legyen.

Ugyan mit mondott?

— Hogy a világon senki sem választhat el bennünket, hogy te egész életemben enyém lehetsz.

— Igen, gyermek. És azután biztatsz abban, hogy én a tábornok szavait követni fogom és

Hollander László fényképe.

Thallóczy Lajos, a közös pénzügyminisztérium osztályfőnöke, kit a király valószínű belső titkos tanácsosa nevezett ki.

Benkő Kálmán, a képzőművészeti társulat elhúnytt igazgatója.

Alpar Ignác, a kit a király a «Pro litteris et artibus» díszlevelényvel tüntetett ki.

neked mindig jó és hű társad leszek. Semmi sem választhat bennünket el.

A kertben kívül sok hang hallatszott. Fatme elhallgatott és hallgatgatózott.

— Nekem, Mustafa barátjának, nekem, leánya esküvőjénél, csak jelen kellene lennem.

— Csendesesen, Saladin, hallgass.

— Nem, nem, ő ott bent van, ott, ott, — Fatme, Fatme, gondolj esküdre!

Fatme felsikoltott, jéggé dermedt Vuko karjaiban, az félelemtől eltelve vitte a kertben keresztül... Ugyan e pillanatban, egy vidám keringő kezdődött.

XIV. FEJEZET.

Sajátságos volt, milyen jól volt egész Szerajevó értesülve mindarról, mi az ifjú pár otthonában történt.

Miképp szövődtek a mesék, arról senki semmit sem tudott, de itt voltak.

Kvicala hadnagya már kevés idő múlva boldogtalan volt s ez alapján véve nem volt bámulatos. Legalább az ezred hölgyeinek legnagyobb része megegyezett ebben. Mindenekelőtt azok, kiknek leányaik voltak, nem tudták megérteni, hogy egy olyan férfi mint Kvicala, kinek jó előmenetelre volt, kilátása, ilyen házasságot köthetett. Ezt ők nem leányaik kedvéért mondták. Azokra ők nem is gondoltak. Távol tőle. Leányaiknak eszébe sem jutott ez. Daczára ennek azonban választását érthetetlennek találták.

Bizonyos tekintettel lenni a világ iránt mégis csak tartozik az ember és itt a garnizon tekintélyéről volt szó. Kvicalának nemcsak egy kis vagyona, de jó neve is volt. Azután egy ilyen ember egy hárembeli leányt törvényes feleségévé tesz, — ez érthetetlen volt és marad.

Az ezredbeli urak kissé szabadabban gondolkodtak és ezért Kvicala miatt nem egy család összeütközés történt. A férjek mindig ugyanavval az ostoba argumentummal jöttek, melyet a tábornok kissé izléstelen beszédjében előhozott. — t. i., hogy az asszony szép volt. Mintha egy ilyen komoly mesalliancánál, mely ennyire megsértette az önérzetet, valakinek külső tulajdonságai szerepet játszhatnának!

Különösen a hegyesorrú ezredesné egész dühbe tudott jönni, ha férje a fiatal asszonyka pártját fogta. Bizony no, majdnem úgy néz ki a dolog, mintha az egykori háremleány őt is hálójába fonta volna. Még csak az kellene. Eddig ő mindig rendet tudott tartani otthonában. És férjét semmi esetre sem engedte elhódítani.

El is határozta, hogy füle, szeme nyitva lesz és semmit sem fog elmulasztani, a mi őt abban támogatni tudná, hogy a betolakodónak társadalmi állását csökkenthesse. Ennek elérésére pedig, az ezredesné véleménye szerint nem volt jobb eszköz, mint a szorgalmas látogatások. Egy ilyen látogatási körutazás hall az ember a legtöbbet és a legszabadabban tud nyilatkozni is.

Az a kis jelenet, mely az esküvő estjén lejátszódott, a letelt tizenegy nap alatt bámulatosan nagybodott. Fatme két térdére hullott a tábornok előtt és atilája szegélyét megcsókolta.

Hallott az ember valaha ilyesmit? Csak képzeljünk el magunknak egy katonatisztné térdelni a tábornok előtt. Míg ha megfordítva volna az eset, ezt Isten neki! szükség esetén csak menteni lehetne. De egy ilyen jelenet, — nem, soha!

Es a második botrány, az esküvő napján!

Kvicala épen abban a pillanatban jelent meg újult fiatal feleségével, midőn a tánczot akarták kezdeni. A fiatalok ezáltal még ártatlan mulatásuktól is megváltak fosztva. Ugyan mit jelentsem ez a komédia? Mert ez komédia volt és semmi egyéb. De erre a tisztai kaszinó nagyon is jó volt.

Es édes Istenem, milyen összefüggés is volt csak az egészben? Egy drámai hatású intéz, egy hang abból a világból, melyből ő származott, mely azonban a tisztai körtől egészen távol volt. A tábornok, ki ifjú hölgyekkel szemben mindig szolgálatrakész volt, vizsgálatot rendelt el. De ez mitsem hozott napfényre, csak a botrányt nagyobbította a helyett, hogy azt elnyomta volna.

Valószínűleg, már azon a napon, az esküvő napján, a két házasság között egy jelenet játszódott le és ezek ismétlődtek — még pedig minden nap — ezt mindenki tudta. De hát meglepő-e ez? Csak az meglepő, hogy Kvicala egyáltalán

ily soká kibírja a helyzetet. Mert alapjában véve az együttélés egy ilyen művelten személylyel, csak kinszenvedés lehet.

Egynehány elnézőbben gondolkodó hölgy természetesen úgy vélekedett, hogy nem szabad mindent, a mit mesének elhinni. Az azonban tény, hogy az ifjú Kvicáláné az ezredesnével szemben egy roppant libát követett el. Ezt az ezredesné szájából hallották, és pedig nemes Sprinknagel leány, egy őrségi, nemes család leszármazója és így szavait kétségbe sem szabad vonni.

Az ezredesné látogatást tett a fiatal asszony-nál és a társalgás Wien, Berlin és Párizsra fordult. Mire a fiatal nő meglepetést kifejező arccsal, naivan kijelenti, hogy sejtelve sincs róla, miféle dolog lehet az a Wien, Berlin és Párizs. És még nevetett is hozzá, mintha valami nagyon komikus dologról lett volna szó.

A szegény férj azonban ezalatt egész más véleményen volt és hogy őt megkímélje további kellemetlenségtől, az ezredesné a nála megsokkott tapintattal a társalgást másra terelte.

De hát nem botrány-e az, hogy az ezredben van egy tiszté, kinek a legelemibb dolgokról még csak fogalma sincs?

Es ez még nem is volt a legnagyobb skandalum.

A hadnagynak majdnem betegség meő szenvedéye volt a zene, — ezt bizonynyal a cseh vér okozta, és épen ezért a következő botrány kétszeresen kínos lehetett reá nézve — szegény, Kvicála!

Az esti órákban, ő majdnem kizárólagosan szerelme tárgyának leggyengédebb érzelmeit szokta tolmácsolni gitáron, mert hiszen egyszerűen játszott. De hogy őt valaki megérthesse, ahhoz megfelelő műveltség kellett. És miután pásztorója ennek hiányán volt, ő unta magát.

Elkezdték ásitani és újra ásitani, mindaddig, míg végre, — bocsánat, — de hortyogott!

A szegény pásztorral az megtörtént egyszer kétszer, háromszor. De azután végre megharagudott s úgy földhöz vágta gitárját, hogy az eltörtött s a pásztorhoz felébredt.

De a legfuresább a dologban az utójáték volt. A kis libácska persze sirni kezdett és kétségbe volt esve, még pedig oly nyilvánosan, oly botrányos módon, hogy az egész tisztí társadalmi kört kompromittálta. Ő ugyanis minden tekintőre nélkül a cseledjének nyakába esett, sirt és panaszkodott s tőle kért tanácsot, hogy férjét mi módon engesztelje meg!

Egy tiszt felesége, a cseléd nyakába borulva! Istenem, hiszen nevelésessé vagyunk téve!

Azután mindketten összedugták fejüket és a vége a mesének az lett, hogy együttesen elmentek a városba és egy olyan bevásárlást tettek, mely a ház urának örömet tudna szerezni. A kis libácska nevezetesen meg akarta neki mutatni, hogy ő dacára az ásitozás és hortyogásnak, zenei érzékkel bír. És a midőn férje hazajött, meleg fogadtatásban részesült.

De erre Fatme olyan családótt arcot csinált, hogy ő megbánta félbeszakítását s felszólította, hogy folytassa földrajzi előadását, mire azután ő nemesek Párist, hanem Pekinget és Bangkokot alaposan elmondotta s azzal jelezte be, hogy Nagasaki kereskedelmi- és kikötővárosa Japánnak, Kiusiuun s lakosainak száma százhetezernegyszázötvenhat!

— Biztos vagy abban, hogy az utolsó tizenhat is pontos? — kérde mosolyogva.

— Én egészen bizonyos vagyok benne! Itt magad is meggyőződhetel róla!

Erre azután előhozta földrajzkönyvét s megmutatta a számot. Vuko egész tisztellettelen nézett reá s karjait nyaka körül fonva kijelenté, hogy ő sokkal derekabb nálánál. Nagasakit csak ő általa most tanulta meg ismerni.

— Igazán igaz ez?

— Becsületszavamra!

Most Fatme öröme határt nem ismert.

Ezen az ebéden egymásután üritették ki kis poharaikat, egymásnak ittegettek s midőn a feketeávév hozták s midőn a levegő meglett a cigaretták füstjével, Fatme férje térdén ült, szorosan hozzászimult s úgy éreztek, mintha ők ketten a föld felboldogabb emberei lennének s talán azok is voltak.

De minderről a rosnyelvű mesék mitemsem

XV. FEJEZET.

Ezen gonosz mesékben azonban mégis volt valami igazság.

Az igaz volt, hogy az esküvő estéjén a kertbe kiállott drámai intő felhívás nem tisztázódott. Mert midőn a tábornok, hirtelen, mint egy rakéta, a kertből kipattant, hogy az őrséget vizgázatlansága miatt megdorgálja, a törökök az öreg Saladint már biztos helyre vitték.

Az is igaz volt, hogy a hegyesorrú ezredesné az ő szokott finom tapintatával felkereste a fiatal asszonykát, hogy őt a földrajzi jártasságában kifürkésze, de az utójelenetet a derek hölgy elhallgatta.

És ez következőképen történt:

Kvicála épen nem volt szomorú. Ő nevetett Fatme tudatlansága felett s úgy vélekedett, hogy az neki jól áll. De midőn a nemes születésű Sprinknagel eltávozott, Fatme kezét az ő vállára téve s kérdezte, hogy nagyon haragszik-e reá ezért s hogy nem bánta-e már meg, hogy egy ilyen ostoba asszonyt vett el, mire Vuko kijelentette, hogy az neki egészen mindegy, hogy ő Wient, Berlnt és Párist ismeri-e, épen olyan közönyös, mintha Peking, Bangkok és Nagasakiról tud valamit mondani vagy sem. Természetesen azonban, annak a tudása ártalmas nem lehet.

Fatme megcsókolta őt s gondolkozni kezdett.

Mostantól kezdve Fatme igen vigyázott és valahányszor őt jönni hallotta, hirtelen valamit az asztalókba zárt. De pár nap múlva, a hogy ő a szolgálatból hazatért, ott állt Fatme az ajtóban tárt karokkal és e szavakkal üdvözölte:

— Wien fő- és székvárosa az osztrák császárságnak, 1.675.269 lakossal, 13.209 házzal, hatvanöt templom, huszonegyezer zárdával és kolostorral, három zsinagóga és számos palotával.

Vuko elnévelt. Bámulatában meg akarta őt ölelni, de ő visszatolta, arca ragyogott s fehér fogai világitottak és folytatta:

— Vuko, én még többet is tudok!

— Balgaság, gyermek!

— Berlin Németország és Poroszország fővárosa, a Spree folyó partján, kétmillióháromezer ötvenkilencszáz lakóval!

— De legkedvesebb, legjobb Fatmem, te egyszerű vagy!

És meg akarta csókolni. Ő azonban tovább is kemoly és gondolkodó maradt, visszatartotta és folytatta:

— Várj csak Vuko, még egy kis türelemmel kell lenned. Én még többet tudok!

— Az lehetetlen! Igazán még többet is tudsz?

— Igen, igen! Halld csak: Páris, Franciaország fővárosa, erősség...

— De hát szólj, gyermekem, a világ minden fővárosát megtanultad?

— Nem. Egyelőre két székvárost, azonkívül egy kereskedelmi és kikötő várost!

— De hagyjuk már, hagyjuk ezt a jövő alkalomra. Először meg kell, hogy csókoljalak. Ez sokkal fontosabb.

De erre Fatme olyan családótt arcot csinált, hogy ő megbánta félbeszakítását s felszólította, hogy folytassa földrajzi előadását, mire azután ő nemesek Párist, hanem Pekinget és Bangkokot alaposan elmondotta s azzal jelezte be, hogy Nagasaki kereskedelmi- és kikötővárosa Japánnak, Kiusiuun s lakosainak száma százhetezernegyszázötvenhat!

— Biztos vagy abban, hogy az utolsó tizenhat is pontos? — kérde mosolyogva.

— Én egészen bizonyos vagyok benne! Itt magad is meggyőződhetel róla!

Erre azután előhozta földrajzkönyvét s megmutatta a számot. Vuko egész tisztellettelen nézett reá s karjait nyaka körül fonva kijelenté, hogy ő sokkal derekabb nálánál. Nagasakit csak ő általa most tanulta meg ismerni.

— Igazán igaz ez?

— Becsületszavamra!

Most Fatme öröme határt nem ismert.

Ezen az ebéden egymásután üritették ki kis poharaikat, egymásnak ittegettek s midőn a feketeávév hozták s midőn a levegő meglett a cigaretták füstjével, Fatme férje térdén ült, szorosan hozzászimult s úgy éreztek, mintha ők ketten a föld felboldogabb emberei lennének s talán azok is voltak.

De minderről a rosnyelvű mesék mitemsem

regéltek, valamint arról sem, mi követte a csunya harmonika meséjét.

Az igaz volt, hogy Vuko feleségének gyakran zenélt és énekelt. Azonban észrevette, hogy miután egyideig áhitattal figyelt, később szórakozott lett. Végre feje vállára hanyatlott és elaludt.

Ez neki egy kis csalódást okozott. De hát oly szép volt s mellette oly hullámosan emelkedett finom muszlin fűzője alatt!

Sokáig ült így, sötét gondolatokkal eltelve s nézte őt, de mégis boldog volt.

De ez estéről-estére ismétlődött. Fatme mindig elfáradt. De hát, jó Istenem, az álom csak nem bűn.

Így gondolkodott a második esetnél is. De harmadszor, negyedszer már felforrott benne a cseh vér. Sokáig kedvetlenül nézte. Képzeteiben ott látta őt az erkélyen, a hold fényében. A rózsák és jázminok illattal töltötték el a levegőt. Az aranypénzek a piros fez alatt tündököltek a fekete haján, az aranyhímzés csillogott a selyemruha sima páncélján, szemei fényltek. És most — az unalmas mindennapi ruha. Akkor egy rózsát dobott felé, most — aludt.

Hirtelen felforrott ereiben a vér és földhöz-vágta gitárját.

Fatme följiédt, félelemmel nézett körül s karjait nyújtá feléje. De mindjárt lebecsajtá őket. Tekintetük találkozott s Fatme az övében egy fénylő villámot látott; a haragot, elégedetlenséget, szomorúságot. Erre lábai elé vetette magát, körülfonta térdeit s bocsánatért esekelt.

Hogyha kinevette, kigúnyolta volna hevesességét, akkor ő is vele nevetett volna s magamagát nevelésessé találta volna. De így csak azt kívánta, hogy ne hullott volna lábához. Fel-emelte, vigasztalta, úgy a hogy egy gyermeket vigasztalni lehet s letörölte könnyeit.

De Fatme megérezte, hogy hangjában nem volt igazi melegség s csak tovább sirt. Egyszerre csak zokogva szólt:

— Nagasaki: százhetezernegyszázötvenhat lakos!

Vuko melegséget érzett szívében. Az ő szemében is köny csillogott, magához ölelte úgy, hogy Fatme könnyei felszáradtak s szemei sugárgáltak. Most már megint ugyanaz a tekintete volt, mint régen az erkélyen.

Megint elült néhány nap és midőn ő délben szolgálatról visszatért, ott állt Fatme az ajtóban s valamit kendője alá dugott. Szemei villogtak, a hányszor a kendő alól egy hang halatszott.

Vuko bámulva nézett reá. Ő elégedetten bólintott.

Azután leejtá a kendőt és ő megpillantott egy — harmonikát.

Játszott, nevetett és tánczolt. Vuko borzalommal, majd szomorúan bámult reá. Most már érezte, hogy valami hatalmasabb vágódott szívébe, mint a pusztá hang.

Hirtelen egy nagy mélységet látott maga előtt, mely fölé ő hidat és új hidat építhetett ugyan, de hiába, mit segítettek ezek? A hidak ismételve leszakadtak.

— Vuko, én ezt neked vettem. Ezen teneked játszandó kell és...

Elhallgatott, egyszerre vad félelem villogott szemében. Földhöz vágta harmonikáját, újra meg újra lábaival tiporta, fejét egy székben tette el s zokogott és jajgatott:

— Te oly rossz vagy Vuko! Te sohasem vagy elégedett, soha!

Vuko mozdulatlanul maradt s csak maga elé bámult.

XVI. FEJEZET.

Egy óra múlva a szolgálatban levő altiszt jelentette a tábornoknak, hogy egy hölgy vár az előszobában?

— Ki az?

— Nevét nem akarta megmondani.

— Hogy néz ki, öreg vagy fiatal?

— Fiatal és nagyon szép.

— Jól van, ereszd be.

E pillanatban az ajtó felnyílt és Kvicáláné ugyanazon a helyen állott, hol egyszer apja.

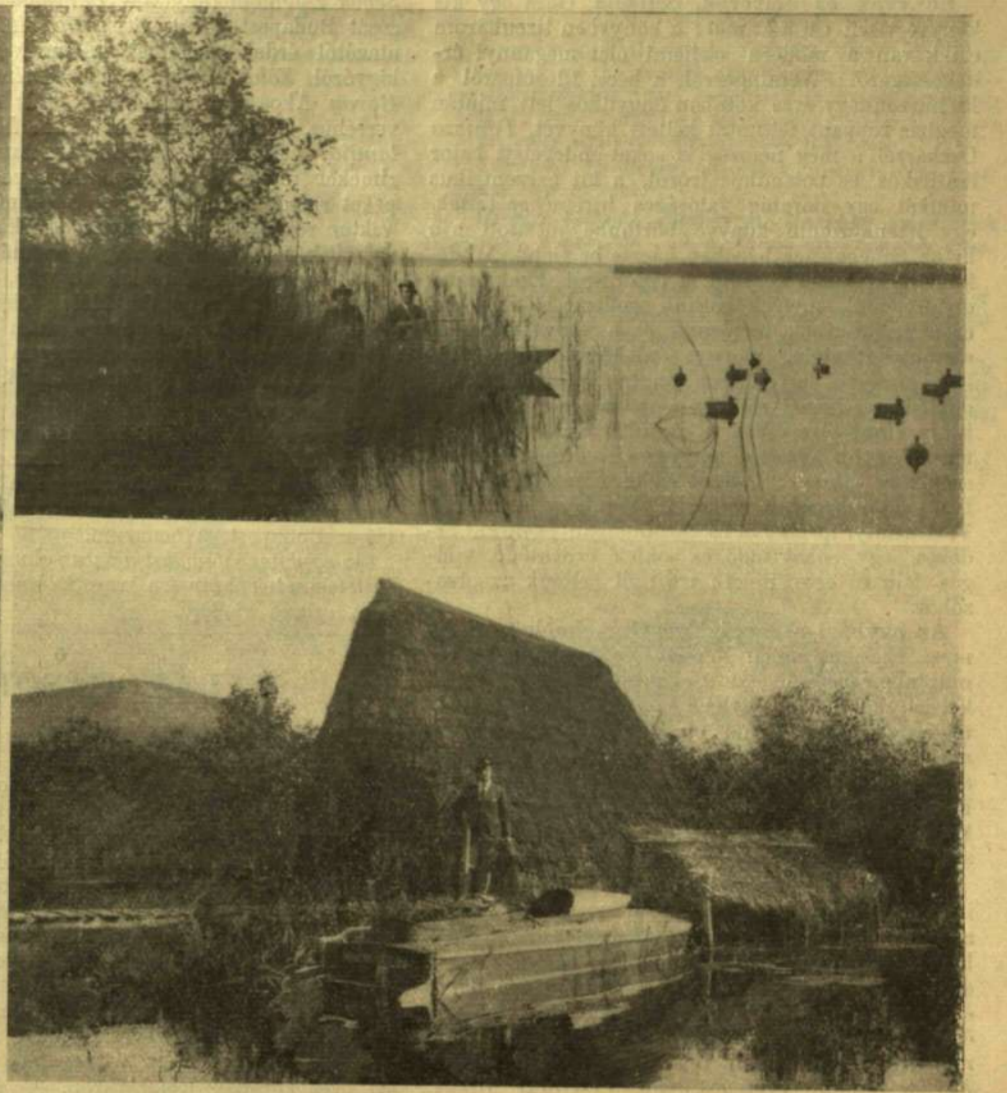
Igen nagy zavarban volt. A tábornok nem kevésbé.

— Milyen körülménynek köszönöm a meg-tisztelést?

Tovább nem folytathatta, mert Fatme egye-

PUCCINI ÉS NEJE.

PUCCINI VADKACSA-VADÁSZATON.

nesen feléje jött, megragadta kezét és megcsókolta.

— Ugyan, nagyságos asszonyom!

— Bocsánat, oh bocsánat tábornok úr, de ő már nem szeret engem!

— Kicsoda? Mi történt?

— Vuko! Önnek az én segítségemre kell jönnie, kell! Ugy-e bár, én számíthatok segítségére?

A tábornok egy székhez vezette, azután mélyen elbólintott s szólt:

— Várjon csak, várjon kissé, nagyságos asszonyom. Előbb gondolkozzom kell.

(Folytatása következik.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Süppedő talajon. Az irodalmi közvéleményben Kafka Margit már régóta magában, versenytárs nélkül áll irónóink közt, széles, átfogó és mélyre hatoló intelligencia és művészi szellem dögében, — a nagy közönség szélesebb köreiben azonban csak most vált a maga egész valójában ismeretessé *Szinek és évek* című regényével, melyet a múlt év második felében közzétettünk. E művében, mely könnyelakban még meg sem jelent, találkozott az íróné és az olvasók elragadtatótt tetzése s az íróné egyszerre megtalálta azt a széles rezonáló felületet, melyet minden írónak áhitania kell: a művelt olvasók tömegének figyelmes és rokonszenvező érdeklődését. Bizonyára bele fog ebbe kapcsolódni az a hat novellából álló füzet is, mely most jelent meg *Süppedő talajon* címmel a *Magyar Könyvtárban*. Kafka Margit minden munkájának, regényének, novelláinak, verseinek, egész egyéniségének alapvonása a folytonos feszültségben élő, mindig részen álló ideges, érzékeny nyugtalanság, a mely konok figyellel lesi ki a mások és a maga belsejének minden rezdülését, visszhangoz minden benyomást, a mely a környezetből reá hat és közömbös tényeket nem ismerve megéri az élet minden dolgának az érzésekre való visszahatását. Az ő embereinek belső szervezete, mint valami hangszer, egyszerre megszólal minden hírjával minden érintésre, erős, zűrzavaros hangokkal, melyekből azonban tisztán, szuggesztív igazsággal bontakozik ki a melódia: az egész lélek, a hogy az életnek valami különleges, adott helyzetbe beleilleszkedik. A fődolog mindig a rezonancia, a helyzetnek a lélekben keltett visszhangja; az ember mindig azzal a helyzettel kerül ellenkézésbe, melybe az élet kénszerre végzettszerűen behelyezte s ez az ellenkezés határozza meg a sorsát. A helyzet megoldása aztán

mint valami nehéz teher szakad le a lélekről; akár szerencsés e megoldás, akár szerencsétlen, mindig szabadulást jelent. Kafka Margit emberei sohasem olvasnak bele, mint a közönséges, tudatlanul vagy fél-öntudattal élő emberek, a maguk környezetébe; mindig van antagonizmus belső valójuk és külső életük, vagy legalább is pillanatnyi helyzetük közt, mind olyan emberek, a kiket örökre vagy csak egy pillanatra rossz helyre tett a sors. Ebben az állapotban aztán a helyzettel való megalkuvás épen olyan szomorú, sokszor még sokkal szomorúbb is, mint a helyzet súlya alatti összeroppanás. Ugy lát-szik ez az író életfelfogásának alapja: az embert mindig másfél sodorja a sors, mint a merre saját természete viszi s ezért aprarlódik el természetien vergődésben, hasztalanul, értéke szerint nem érvényesülve. A téma nem mindig ilyen nagy, de körvonalai ott mutatkoznak a legapróbb témákban is, mint a *Jánosban*, a hol a becsületcsizmadia-legény féltéstverének egy bosszús ötletéből heletj nagyírt természetes apja temetésének fényes, gögös gyülekezetébe, vagy a *Forgóékban*, a hol egy kishivatalkn házaspár egy hamis ezüst forintos miatt kerül kellemetlen helyzetbe, melyből az asszony, félig öntudatlanul, a maga asszonyiságával menti meg őket. Ezek apró epizódok apró emberek jelentéktelen életében s csak az író megfigyelésének és megértésének gazdagsága ad nekik perspektívát (egy esipetnyi humor, a mi — talán csak egyelőre — hiányzik az íróból, nagy perspektívát is tudna nekik adni) — a többi novellákban már nagyobb dolgokról, egész életrészekről van szó. A *Példa egy igaz emberrel és az ő két igaz asszonyáról* című novella pedig különállik Kafka Margit minden elbeszélésétől, forró lírát rejtgető bibliai hangjával, a mely sajátosságosan elegyedik össze az író saját hangjával, mint mikor a nők arany fonat fonnak be hajukba, hogy annál jobban érvényesüljön természetes fénye. A kis novella füzet *útközben* mutatja az írónét; nem a megállás pillanatában, fejlődés közben, a mely a maga nyugtalan forrongásával bizonyára nagyobb meszeségekre is el fogja juttatni. Épen abban van egyik legfőbb érdekessége: sohasem látjuk késznek, megpihenőnek — mindig valami újra, valami többre kell várakozást.

A *Budapesti Szemle* most megjelent márciusi számának élén *Kozma* Andor tanulmánya áll, melyet a Kisfaludy-társaság idei ünnepi közgyűlésén olvasott fel Gyulai Párról, a költőről. A tanulmány minden részlete kiterjedőn, sok finom megjegyzéssel fejtegeti Gyulai költészetét. *Földes Béla* cikke *Néhány adat vasúti politikánk kérdéséhez* címmel világítja meg közlekedésünk néhány fontos kérdését. *Munkácsy* Bernát folytatja Hunfalvy Párról szóló emlékbeszédét, *Vadász* M.

Elemér a föld és őslánytan mai állásáról tájékoztat, *Négyes* László *Tonpa szelene* című kis tanulmányát közli, melyet a miskolci Lévy-ünnepen olvasott fel. A szépirodalmi közlemények közt találjuk *Kemény Zsigmond Élet és ábránd* című most felfedezett regényének folytatását, *Vargha* Gyula Gyulai Pál emlékezete című szép költeményét, *Szászy* Lajos egy műfordítását, *Wlassics* Gyula Az 1867-iki XII. t. cz. jogi természete című művének ismertetését, a *Szemle* rovatban *Beöthy* Zolt és *Berzeviczy* Albert emlékszávit Gyulai Párról s bírálatot az idej teli tárlatokról. Az *Értesítő* rovat több magyar könyvet ismertet. A *Budapesti Szemle* *Berzeviczy* Albert és *Beöthy* Zolt közreműködésével *Voinovich* Géza szerkeszti s a Franklin-Társulat adja ki; előfizetési ára fél-évre 12 korona, egyes szám ára 2 korona.

A *Magyar Nyelvőr* érdekes tartalmú emlékfüzetet adott ki 40 éves fennállása ünnepére. Nem tagadható, hogy alig van folyóirat, melynek hatása nagyságban a *Nyelvőr*éhoz hasonló lett volna. A múlt század közepének féltelen neologizáló törekvései után támadt egészséges reakció vezető Szarvas Gábor, zászlója a Magyar Nyelvőr volt s kétségtelen, hogy e lap megindulásától fogva erős hatást gyakorolt nyelvünkre a népi elem erősítése s az idegenszerűségek és nyelvjárási alkotások kiküszöbölése szellemében. Lehet-e hibáztatni, hogy Szarvas maga is épen olyan kevésé volt hajlandó megalkuvásra orthológiájában, mint ellenfelei a maguk vélt igazában? Bizonyára nem, mert még így sem sikerült mindazt kiirtania, mi feltétlenül rossz volt a nyelvjárástban, még így sem sikerült gátat vetnie a germanizmusnak, a mely kettő pedig ma is még nyelvünk két nagy szépséghibája. Ha Szarvas kevesebb kitartó harcos és méltányosabb polemikus lett volna, bizonyos, hogy mai beszéd és írott nyelvünk még kevésbé volna tisztá. A mi eredmény azonban e téren mutatkozik, az elsősorban Szarvas Gábor és a *Magyar Nyelvőr* érdeme. Szarvas halála óta Simonyi Zsigmond szerkeszti a lapot, elődje elvei iránt érzett kegyelettel, melyhez a maga nagy áttekintésű tudományos szempontjai járulnak. Az ünnepi szám több külföldi tudós hozzájárulásával készült; ezek közül kiemeljük Schuchardt, Brugmann, Behaghel, Lewy, Winkler, Thomsen és Setälä cikkeit, kik a *Nyelvőr* ünnepében szintén részt akartak venni. A hazai cikklírók közt ott találjuk Beöthy Zolt, Riedl Frigyes, Alexander Bernát, Berczik Árpád, Giesswein Sándor, Munkácsy Bernát és Szinnyei József nevét is. Azt hisszük, hogy a *Nyelvőr* az által, hogy állandóan fenntartja a nagyközönség érdeklődését nyelvi kérdések iránt, hasznos szolgálatot teljesít ma is, mikor a megszűnését előidéző körülmények job-bára már teljesen megszűntek.

Könyvek és emberek. Szilágyi Géza egy kis könyve viseli ezt a címet; a könyvben tizenhárom cikk van a modern szellemi élet megannyi érdekességéről: Weiningerrel, a bécsi filozófusról, a ki huszonegy éves korában öngyilkos lett, miután megírta roppant feltűnést keltett könyvét, *Panizza* Oszkáról, a még nemrég is sokat emlegetett bajor szatirikus és polemikus íróról, a kit excentrikus munkái egy darabig valóságos hírességévé tettek, egy istenkáromló könyve börtönbe juttatott s a ki az elmebeteg házában fejezte be életét, Wedekindről a német költőről, a Szaninról. Ezek mind olyan témák, melyek korunk szellemi életének excentricitásaihoz tartoznak és a könyv szerzőjét szemelláthatólag nagyon érdeklik az ilyen különlegességek, figyelmesen tanulmányozza őket, érdeklődéssel beszél róluk s a maga érdeklődését át tudja vinni olvasójára is. A többi cikkeket, kisebb tanulmányok között a magyar élet érdekességeiről szólók is vannak: két-két cikk Kiss Józsefről és Liszt Ferenczről, egy cikk Vámbéry Arminről. Valamennyi formában és tartalomban egyaránt érdekes, egy sokat tudó és sokfelé érdeklődő, világos fejű és erős ítélőerővel bíró szerzővel az olvasóhoz.

Az egyházi szónoklat gesztus-elmélete. *Solymosi Elek*, a néhai Népszínház nyugalmába vonult népszerű művésze e cím alatt kis könyvecskét írt, melyben az egyházi szónoklat hatását emelő tagjelzésekre nézve ad elméleti és gyakorlati tanácsokat. A füzetet a szerző minden felekezeti egyházi szónokoknak ajánlja és függetlenül közli benne azokat az elismerő nyilatkozatokat, melyeket Debreczenben kapott a kollégiumi teológusok számára tartott szónoklati tanulmányt.

A Gyűjtő cím alatt havonként megjelenő folyóirat indult meg *Szilágyi László* szerkesztésében és az ankezióiról ismert Szent György-cső kiadásában. A folyóirat igen szépen van kiállítva s gazdag cikkeket és illusztrációkat nyújt a képző és iparművészet mindenféle ágából, az amatőrök és gyűjtők köréből. Munkatársai közt legkiválóbb műkritikusaink vannak felsorolva s első számában *Farkas Zoltán*, *Rudisics Jenő*, *Felvinczi Takács Zoltán*, *Lengyel Géza*, *Radó Antal* stb. irtak cikkeket. A Szent György-cső tagjai a folyóiratot ingyen, tagsági díj fejében kapják; előfizetési ára egy évre 20 korona. Jelentkezni a csőz igazgató-ságánál lehet (VIII. Múzeum-körút 18).

A *Jó Pajtás*, *Sebők Zsigmond* és *Benedek Elek* képes gyermeklapja március 10-iki számába *Benedek Elek* írt verset, *Szemere György* elbeszélést.

Sebők Zsigmond folytatja *Dörnyögő Dömötör* utazását Budapest körül, *Sven Hedintől*, a világhírű utazótól érdekes cikkeket találunk a szemüveges kigyóiról, *Zöldi Márton* vonzó történetét mond el, *Garay Akos* pompás képet rajzolt *Elek nagyapó* verséhez. Új sorozat is kezdődik: *Majom urfi kalandjai* címmel *Jenő bácsi* mulatságos, pattogó rimeket mond el, *Faragó Géza* pedig ügyes képeket rajzol hozzájuk. *Zsiga bácsi* morkája, *Rákosi Viktor* regénye, a rejtélyes, szerkesztői ízenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A *Jó Pajtás*-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadó-hivatal. (IV. ker., Egyetem-utca 4.)

Új könyvek. *Süppeló talaján*. Elbeszélések, írta *Kafka Margit*. Budapest, Lampel R. (Wodianer és fia) Magyar könyvtár 654-655 szám; ára 60 fillér. *Könyvek és emberek*. Tanulmányok, írta *Szilágyi Géza*. Budapest, Athenaeum. Az egyházi szónoklat gesztus-elmélete. Az összes hitefelekezetek számára írta *Solymosi Elek*. Budapest, szerző kiadása.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: *JAKÓ KÁROLY* negyvennyolcas honvéd Rátonban. — *DELLÓPÁTHI KULCSIKY DEZSŐ* nyug. miniszteri osztálytanácsos, 55 éves korában Budapestben. — *BOENEMISZA BÉLA* báró, királyi bányagondnok Visegrádon. — *VINDORNYALAKI és hertelendi HERTELÉNY PÁL* igazságügyi-miniszteri számvizsgáló, törvényszéki hites tolmács, 44 éves korában Budapestben. — *KUBASKÓ JÓZSEF* miniszteri számvizsgáló, az északkeleti határszéli miniszteri kirendeltség munkács osztályának pénztárosa, 34 éves korában Munkácsban. — *SIMÁNDI KENÉZT CECILIA* királyi pénzügyi tanácsos, pénzügyigazgató-helyettes, 63 éves korában Tordán. — *HILIBI HALLER ANDOR* az 51. gyalogezred századosa, 41 éves korában Kolozsváron. — *CSPÉK SÁNDOR* dr., kanonok, a középiskolai hittanórokot képező bizottság elnöke, 71 éves korában Nyitrán. — *TAMÁS VILMOS* székesfehérvári címzetes kanonok, felsővárosi esperes-plébános, 68 éves korában. — *TAKÁCS GEDRÓN GÉZA*, szent benedekrendi áldozópap, okleveles főgimnáziumi tanár Esztergomban. — *BAKASZA GYÖRGY* eperjesi kántortanítóképzőintézet tanár, 65 éves korában Eperjesen. — *SZEPESI SZÉ-*

PESSY ISTVÁN nyug. királyi telekkönyvezető, 70 éves korában Marmaroszigeten. — *LATZKÓ LÁSZLÓ*, 69 éves korában Meránban. — *PÉCSY GYÖRGY* föld-birtokos, 76 éves korában Győrben. — *WIEDER JÓZSEF* asztalosmester, 89 éves korában Kolozsváron. — *ROLLERSHAUSENI ROTTKUHL JÓZSEF* lovag, cs. kir. helytartósági tanácsos, a vaskorona-rend lovagja, 93 éves korában Budapestben. — *BÜD-SZENTMIHÁLYI és daesói TONOK ELEMÉN* ügyvéd, Marmaros vármegye bizottsági és Huszt város képviselőtestületi tagja, a Kisfaludy-Társaság alapító tagja, 67 éves korában Huszton. — *GÁTTÁJAI GOBOVE JÁNOS* nagybirtokos, 74 éves korában Sály községben. — *GRIMM GUSZTÁV* nyug. főhadbíró, 75 éves korában Bécsben. — *GYULAFEHÉRVÁRI DESZŐ BÉLA* dr., nyug. tanár, 61 éves korában Nagyikindán. — *PAPP DOMOKOS* királyi műszaki tanácsos, a csikszereadi államépítési hivatal főnöke, 64 éves korában Budapestben. — *LOSSCHMIDT ODÓN* őrnagy-hadbíró, Bécs egyik idegyógyító-szanatóriumában. — *NEMES FÁBIÁNCS* IGNÁCZ adóhivatali fő-pénztáros, 69 éves korában Sopronban. — *ENDRE MIHÁLY*, a bécsi biztosító-társaság magyarországi főigazgató-ságának vezetőikéire Budapestben. *KÁLDOR SIMON*, a Pollák B. és Társa cs. és kir. udvari szállító cég főnöke Budapestben. — *BÁRTFAY SZABÓ SÁNDOR*, 58 éves korában Karczagon. — *WINKLER ISTVÁN* budapesti törvényszéki bíró Budapestben. — *WANDORFY JÁNOS* r. kath. lelkész, 46 éves korában Kenderesen. — *Id. KOSS ZSIGMOND*, hetvenhat éves korában Debreczenben. — *FÜCSIK JARAB* volt nagyváradi nyágereszkedő, 81 éves korában Budapestben. — *VÉGH JÁNOS* váli királyi közigazgató, 64 éves korában Budapestben. — *DITTERT GYÖZÖ* gyárigazgató, 51 éves korában Budapestben.

ÓZV. PÁRAY MIHÁLYNÉ, szül. *Cirfusz Erzsébet*, 88 éves korában Pápan. — *ÓZV. NEDECZI NEDECZY IMRÉNÉ*, szül. *revényei Reviczky Janka*, 86 éves korában Esztergomban. — *BALATONI BÓTA IGNÁCZNÉ*, szül. *Krósz Julianna*, 77 éves korában. — *ÓZV. TÖSKÉS JÁNOSNÉ*, szül. *Schadt Katalin*, 75 éves korában Győrött. — *ÓZV. SCHÜTZ LAJOSNÉ*, szül. *Banherr Magdolna*, 72 éves korában Budapestben. — *BESSE DAVIDNÉ*, szül. *Pischl Gabriella*, 54 éves korában Beregszászon. — *ÓZV. SZÁVA GERÓNÉ*, szül. *Novák Anna*, 67 éves korában Gyergyótelep községben. — *ÓZV. hadházi GYÖRFY GYULÁNÉ*, szül. *Verhás Ilona*, 65 éves korában Budapestben. — *LAKATOS MARGIT*, 25 éves korában Szegeden. — *ZANKO ETUSKA*, *ZANKO Emil* főerdőmérnök és felesége, szül. *Kollár Magda* két és fél éves leánya Fogarason. — *KAPRIMAI SÁBORNA*, 73 éves korában Sopronban.

EGYVELEG.

Légy-vadászat. A washingtoni hatóságok díjat tűztek ki azoknak a tizenhat évesnél fiatalabb gyermekeknek számára, a kik bizonyos mennyiségű sajtkezelő megölt légyet mutatnak be az egészségügyi hivatalnak. A gyermekek oly buzgalommal láttak neki a vadászatnak, hogy a hivatal egyik tisztviselője alig győzi a sok jelentkezőt elintézni; még most télen is ildőzik a rejtekeik megdühözöt lengeytek. A washingtoniak most kíváncsiak arra, hogy a nyáron kevesebb lesz-e náluk a légy.

Impresszióim. Komoly könyvet írt e cím alatt a vidéki színészet helyzetéről *Faragó Odón*, a kolozsvári nemzeti színház tagja. A futólagos átlapozás azt az érzést kelti, hogy impresszióit úgy rakta könyvében egymás mellé, a hogy tapasztalatgyűjtésének ideje alatt azokat megírta. De hiszen, mentegődzik is mindjárt a könyve elején és ő maga mondja: „Mindenedről szól ez a könyv, talán rendszeresen, talán rendszeretlenül, mert nem lesz olyan ága, apró állomása a vidéki színészek lelki világának, művészi, nap-pali életének, a miről ne beszélünk. Hol melegen, hol keserűen, de mindig igazságosan. Utmutató maga az egész könyv, épp azért sem tartalomjegyzék, se fejezetcímeim nincsenek benne; a czélom az, hogy minderre rámutassak és a hol lehet, új utat vágjak a régi eltaposott helyett. Nem baj az, ha az út először rögös.” Bizony rögös a színészet is, de a róla szóló írás is. Am *Faragó Odón* a rögöket könyvében szépen kikerüli és mindent «kihöz», a mi a czélja. Kezdi a régi ideális színész-viszonyokon, beszél a jó és rossz színészekről, orostozza a gombamódra szaporodó urhatnam-színészeket, a kik elessik a kenyerre a talentumos, hivattot, de szerény színészek előtt. Beszél az igazgatásról, a fejelemről, a közönségről, a sajtóról, szóval mindenről, a mi a színészettel összefügg. Ad tanácsokat is és végül új törvényszöveget ajánl a régi helyett. Sok okos dolgot mond könyvében, a melyből az illetékesek sok mindent a színészek egyetemének hasznára fordíthatnának, — ha megvannék és elolvannák. Érdemes rá.

Elmés játéknak ismeri el mindenki a KOMBINETT játékokat. Egy koronáért mindenütt kapható. Gyártja a Cserépgyár R.-T. Kismányán. **Mi az élet-örömmel ellensége?** Miként kell az ellenséget leküzdeni? E két kérdésnek foglalkozik az a kis füzet, mely most jelent meg. Készséggel küldi meg mindenkinek ingyen és bérmentve a Krieger-gyógyeztető Budapest, Kálvin-tér, ha a lapunkra való hivatkozással azt egy levelező-lapon kéri. **A Ferenciek-tere 2. sz. alatt nyílt meg** a héten egy új női divatruházat. Ha azt mondjuk, hogy új, ezt csak annyiban értjük, hogy egy eddig is előnyösen ismert régi cég tásas új helyiségben, egy a mai kor színvonalán álló ujjonnan berendezett, dús választéku

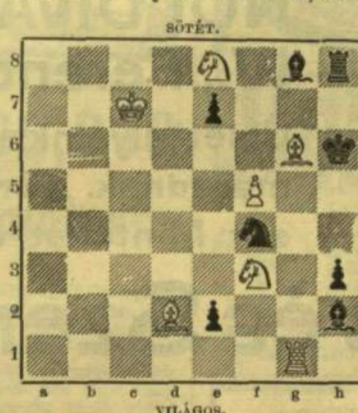
Szerkesztői üzenetek.

Szerelmek. Vallomások. Tünődés. Mese. Bizonyos csinoság és kedvesség van bennük, szeretetremótló amatőr-munkák, igazi eredetiség és költői egyéniség nélkül; nem bírnák meg azt az erős világlátást, melybe a mi nagy nyilvánosságunk által jutnának. **Vágyódal.** Erőltetett mondatok, melyek nem mondanak semmi újat. **Levél a túlvilág küszöbéről.** Megbánt csere. Sok bennük a naivítás, sok a költői olvasmányok visszhangja, majdnem semmi a költészet.

Míg szemedbe nézek. Nagyon kezdetleges kis verset, a melyet százával írhat egy végben, gondolkodás nélkül, a ki nem róstell a veszőséget. **Igaz szeretet.** Érdekes a téma, melyet felkap, de nem tudja elég világosan és meggyőzően elénk állítani s ezért csak egyes vonásai keltenek érdeklődést, az egész nem.

SAKKJÁTÉK.

2787. számú feladvány Kubbel A.-től, Szentpétervárról.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

A 2783. számú feladvány megfejtése Erlin Konrádtól.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.

1. Kh1-g1 Kd5-c4 1. -- -- -- Ph7-g8
2. Hf3-d2 f stb. 2. e3-c4 f stb.

b.
1. -- -- -- b4xc3
2. Va6-b7 f stb.

helyesen fejtették meg: *Merényi Lajos*. — *Geist József és Stark Vilmos*. — *A «Budapesti Sakk-kör»*. — *A «Budapesti III. ker. Sakk-kör»*. — *Ludányi Antal*. — *Wyschogrod Pál*. — *Beer Mór*. — *Gottlieb István (Budapest)*. — *Németh Péter (Csongor)*. — *Kintzig Zóbert (Fakert)*. — *Müller Nándor (Szobathely)*. — *Hoffbauer Antal (Lipótvár)*. — *Szabó János (Bakony-Szentlászló)*. — *A «Győri Sakk-kör»*. — *Székely Jenő*. — *Mészáros József (Győr)*. — *A «Zborói Társaság»*. — *A «Kaloocsa Katholikus Kör»*. — *Veörös Miklós (Zirc)*. — *Ifj. Hubay Bertalan (Bodás-ujlak)*. — *A «Dunaföldvári Egyenlőségi kör (Dunaföldvár)*. — *Baross Mihály (Biharudvari)*. — *Csalnoki István (Hajduhadháza)*. — *A «Leibici Gazdasági Kaszinó» (Leibicz)*. — *Lustlyk János és Szivák János (Alberti-Írsz)*. — *«Csengeri Kaszinó» (Csenger)*. — *Király Mihály (Zenta)*. — *Kunz Ezerés (Temesváros)*. — *Budai Sakkzó Társaság (Budapest)*. — *Patkó Imre (Tulpas)*.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 6-ik számában megjelent képtalány megfejtése: Meghalt Mátyás király, oda az igazság.

Felelős szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Vármegye-u. 11. Kiadó-hivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

FOULARD-SELYEM

méterenként 1.15 koronától feljebb bluzok és ruhákra. Bőr- és vammertve a megrendelőhöz szállítva. Gazdag mintagyűjteményt postafordultával küld *Henneberg* selyemgy. Zürich.

KOMBINETT JÁTEK

A szalokban és a gyermekszobában mindenütt ott legyen, mert kicsinyt és nagyot, fiatal és öreget, szegényt vagy gazdagot egyaránt mesésen szórakoztat. :: :: Mindenütt kapható.

Ára 1 korona.

Gyártja a „CSERÉPGYÁR“ R.-T. Kismányán.

AZ ÖREGEM

is mindig azt mondta, hogy szeplők elűzésére, valamint finom, puha bőr és fehér teint elérésére és megővésére nincs jobb szappan, mint a világhírű «Steckenpferd» (lilomte) szappan. Védjegye «Steckenpferd», készíti Bergmann & Co. czég Tetschen a/E. — Kapható minden gyógyszerár-, drogeria-, illatszertár- s minden e szakmába vágó üzletben. Darabja 80 fillér. — Hasonlóképen csodálatosan bevált a Bergmann-féle «Manera» lilomte-krém fehér + s szőn női kezek megővésére, ennek tubusa 70 fillért mindenütt kapható.

TORLEY-PEZSGÓ

VEGYEN SVÁJCI FOULARD-SELYMET!

Kérjen tavaszi és nyári ujdonságainkból ruhát és bluzhoz való mintákat: rayés, foulard, voile, crêpe de chine, eolienne, mousseline 120 cm. széles, méterenként 1 kor. 20 fillértől feljebb, fekete, fehér, egy színű és tarka, valamint kímestű bluzok, egyszerűen bittest, pamot, vászon és selyem ruhák. Mi csakis garantáltan erős selyem-szőveteket adunk el vám- és portómentesen direkt a házába magánvételre. (Készletes levélportó.)

SCHWEIZER & Co., LUZERN U 24 (Svájcz). Selyemkivitel. Királyi udvari szállítók.

Kellemes biztos könnyed JÁRÁS TITKA a valódi PALMA KAUCSUK-CIPÓSAROK

CEMENTTETŐCSERÉP, CEMENTÜRTÖM cementfalazótégla, cementpadlólap.

csatornázási és alagcső, lépcső, kerítésoszlop stb. csak Dr. Gaspary gépein és formáin állítható elő előnyösen. Kérje a legújabb 228. sz. brosrútról homok, kavics, kőhulladék, szalak stb. értékesítéséről díjmentesen: Dr. GASPARY & Co. gépgyártól, Ankerstr. 11, Leipzig mellett (Németország).

SALVATOR kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, közsűvénynél, cukorbetegségnél, vörheneynél, emésztési és légzési szervek hurutjainál kitűnő hatás. — Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvizkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST Salmey-Lipóczy Salvatorforrás-vállalat, Budapest, V., Rudolf-rakpart 8.

Életuntaknak és szenvedőknek

új életkedvet kínál a Sanatogen.

A test- és idegsejtek természetes építőanyagait bensőleg egyesítvén magában — a Sanatogennek az a sajátja, hogy az emberi test által teljesen felszívatik és hogy czéltudatos használat mellett az egész szervezet valóságos megújódását eredményezi. Ily módon ideális erősítőszere mindazoknak, kiknek testi, lelki és szellemi rugalmassága betegségek, bánat, tuleröltetés és egyéb káros befolyások következtében szenvedett. A visszatérő életérő új életkedvet lesz kútforrásává s így a Sanatogen valóságos életládást jelent.

Több mint tíz esztendeje, hogy a Sanatogen bevált és több mint 15,000 orvos nyilatkozott elismerőleg felőle, részint tudományos közleményekben, részint levélileg.

Sok helyett egy példa! Dr. med. Salgó J. ur egy. m.-tanár Budapestről írja: «Sanatogenjüket számos betegem próbáltam ki, mégpedig a legjobb eredménnyel. A betegek szívesen vették be és táplálkozásuk szemmel láthatólag javult.»

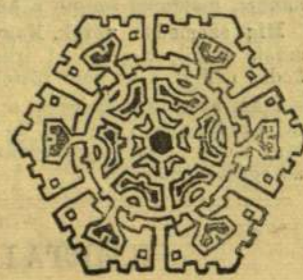
Ami itt a Sanatogen hatásáról általánosságban mondatik, azt más nyilatkozatok a neurasthénia, verszegénységre, gyomor- és bélbántalmakra, tüdőgümőkorra stb., szóval a gyengeségi állapotok minden fajára vonatkozólag igazolják és megerősítik.

Aki a Sanatogent még nem ismeri, az forduljon levelező-lappal Bauer & Cie. czéghez, Berlin SW., Friedrichstr. 232, ahonnan az alábbi füzetek bármelyikét ingyen és bérmentve megkapja.

1. A Sanatogen mint általános erősítőszere,
2. " idegbántalmaknál,
3. " tüdőbajoknál,
4. " női bajoknál.

Sanatogent minden gyógyszerárban és drogeriában lehet kapni K 2'40 — K 20'50 csomagolásokban.

MEGNYILT a legujabb angol, francia és hazai gyártm. tavaszi kelme-ujdonságokkal felszerelt, megnagyobbított

NŐI DIVAT-ÁRUHÁZUNK IV., Ferencziek-tere 2.

Üzleti elveink az új helyiségben is a régié maradnak. Kérjük megtisztelő látogatását. Mintákat vidékre szívesen küldünk.

Mihálkovics és Szemere

BODÓ GUSZTÁV UTÓDAI AZ ARANY GÖLYÓHOZ

Margit-crème

a főrangú hölgyek kedvenc szépség szere, az egész világon el van terjedve. Páratlan hatása szerencsés összehatásban rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető.

Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon. Kapható minden gyógyszer-, illatszer- és droguüzletben.

MAGYAR ÁGYTOLLAK ÉS KÉSZÁGYAK

Csak első libákról eredő, új fosztott pormentes ágytoll 1/2 kg. K 1'40, jobb K 1'75, 2'25, 2'75. Finom fehér K 3'25 3'75. Hőálló 4'25, 4'75. "Tiszta-nyerges" saját külölegességű 1/2 kg. K 5'25. Pólya 1/2 kg. K 4'50 9'25 kor-ig. Kész ágyak: 1 párná 80x58 cm. nagy, finom angoltól jól megtöltve K 5'02, 6'07, 7'07. 1 dunyha 160x116 cm. nagy K 10'20, 11'95, 14'45. Készlet tetsző szerinti méretekben és minőségekben. Orsiai választék paplanok, lezáróderékajkak, legedők és szalma-zsákokban. Székülés utánvétel, meg nem felelő beszerűnk, vagy a pénzt visszautadjuk. Készletet kizárva. Több nyilvános intézet szállítói.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. Magyar Kereskedelmi Vállalat, Miskolc 80. sz.

akác, gledicsia, nemes gyümölcsfa és vadonczról

Ungvári Sándor Csejéled.

Fajszőlő ujdonságok.

- Elsőrendű oltványok Rip. Portalis alanyon.
- Alább, Máthiasz János ur kecskeméti hírneves hybridizátori egyházy legkisebb ujdonságait, mint a legkiválóbb eseményt ajánljuk. Ezen kiváló ujdonságok nemcsak felsőes zamatajuk, hanem bő termőképességük által is meglepő különlegességek.
- Muscat Sillay Máthiasz Jánosé 1 db 5 K, 10 a 43, 100 a 400 e.
- Muscat Máthiasz János (Muscat Nader, field cout x Ch. Negropoli.) 100 a 300 e.
- Zrinyi Ilona 1 a 4 e, 10 a 35 e, 100 a 300 e.
- Muscat Munkátsy József 1 a 4 e, 10 a 35 e, 100 a 300 e.

FISCHER és TÁRSAI

faiskolák és szőlőültvénytelepek Nagyenyed.

Rozsnyay Matyas chininczukorkája

iztelen chininből

Többszörösen kitűnt. 1869-ben a magyar orvosok és természetvizsgálók fúmel vándorgyűlésén negyven arany pályadíjjal jutalmazva.

Láz ellen! Nem keserű!

Legjobb szer láz, váltóláz, malária ellen, különösen gyermekeknek a kik keserű chinin bevenni nem képesek.

Valódi, ha minden egyes piros csomagolópapíron Rozsnyay Matyas névalírása olvasható.

Rozsnyay Matyas gyógyszerész Arad, Szabadság-tér.

A marokkói szultán

házi orvosa és spanyol kir. követés orvosa Dr. med. S. Saucedo Codá Tangerben, a t. irja nekem, hogy «Rubiacitina»-mel csodás eredményeket ért el. Minden életkorú gyánek kárk azonnal, számtalan előrangú bel- és külföldi tanár és orvostól eredő, nagy mennyiségű eredeti bizonylat tartalmazó broszúrát (Rubiacitina-ról (név törv. védve), mely nyilatkozatok gyengeséggel elért azonnali, állandó és ártalmatlan hatást bizonyítják. Rubiacitina idegességétől s az idegrendszer egyéb teagietegedésénél is kiváló hatású. Az érdekes broszúrát ingyen és bérmentve, zártborítékban, csomagolás nélkül s az idegesség nélkül küldi a chem. pharmaz. gyár:

KAESBACH, ZABORZE 32. Ober-Sohlesien.

ANGOL-OSZTRÁK-BANK.

Az Angol-Osztrák-Bank részvényeseinek 48. rendes közgyűlése

1912. évi április hó 2-án este 6 és fél órakor Bécsben, saját helyiségében (L. Strauchgasse 1.) tartatik meg.

A közgyűlés napirendje:

1. A főtanas évi jelentése.
2. A számvizsgáló-bizottság jelentése az 1911-ik évi zárszámadásról és a feletti határozathozatal.
3. Határozathozatal az 1911. évi tiszta nyereség hovatfordításáról.
4. Két főtanasos megválasztása, megbízatásuk lejárta folytán és a cooptált tagok helybenhagyása.

Az alapszabályok 30-ik §-a értelmében 25 részvény egy szavazatra jogosít.

A szavazatra jogosított részvényesek felkértek, hogy részvényeiket, a még le nem járt szelvényekkel együtt, l. év vényelket, a még le nem járt szelvényekkel együtt, l. év márciusus hó 26-ig beérkezve Bécsben, az Angol-Osztrák-bank számvizsgáló-jánál, Londonban az Anglo-Austrian bank-nál és Budapest, Aussig, Bodenbach, Brünn, Brück, Csernowitz, Eger i/B. Falkenau, Graz, Innsbruck, Korneuburg, Lina, Lobositz, Marburg a/D. Pardubitz, Pirano, Prag, Prossnitz, Saaz, St. Pölten, Teplitz, Tetschen, Trautenau, Triest, Wels és Znaimban az Angol-Osztrák bank főkelepeinél, továbbá Pilsenben Hoffmann & Kottlarzig bankbetéti társaságnál letétbe helyezessék.

Az alapszabályok 27-ik §-a értelmében meghatalmazás csakis szavazatra jogosult részvényesre ruházható.

Bécs, 1912 márciusus hó 1-én. A főtanas.

(Utányomás nem díjazatik.)

Valódi brünni szövetek

az 1912. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 3.10 m. hosszú (kabát, nadrág és mellény) elegendő, csak szelvényt feleke szalonruhához 20.- Kéret, szimulgy felöltővetet, turistatövedet, szimulgy kamagant stb. gyári áronk küld mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetruháitól közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentősek. Szabott, legolcsóbb árak. Orsiai választék. Minták, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruban.

MIL TELEP NAGYOSZ

KÖZÉPEUROPA LEGNAGYOBB SZŐLŐISKOLAJA.

1.000.000 gyümölcsfa

Alma 100 drb. minőség szerint 25 koronától feljebb, körte, dió, gesztenye, őzsi és kajszinbarack, cseresznye, szilva stb. darabonként 1 koronától feljebb. 200.000 drb. igen szép dísz- és sora darabonként 60 fillértől feljebb. 2 millió különféle díszbokor 100 drb. 15 kor. 20 millió akác és p. leoditla esemete 1000 darabonként minőség szerint 12-70 kor. 15 millió erdei esemete: lucz, erdei- és fekete-fenyő, tölgy, stb. 1000 drb. 3-30 kor. Fajbaromfiak és ezek tojásai 20 legértékesebb fajban, valamint vadász- és díszfácánok és ezek tojásai. Köpes árjegyzéket kívánatra ingyen küld.

Lohr Mária (Kronfus)

Gyár és főszékhely: A főváros első és legrégibb csipkésítő, vegytisztító és kelmefestő gyári intézete.

Fiókok: II., Pó-utca 27. IV., Eke-ut. 6. IV., Keckeméti-utca 14. V., Harmad-ut. 4. VI., Teréz-körút 39. VI., Andrássy-ut. 16. VIII., József-körút 2.

FOGAK

amerikai fogcsorok a szájbán erősen beilleszve természetes kivitelben 4 K-től feljebb.

Mint különlegesség: amerikai aranykoronák és hidak a legelőnyösebbek, mert kivétel nélkül levetetetlen fogpótlás. Rosez vagy törött fogcsorok a legújanyásban lesnek átoldozva. Fogcsorjaitok rögtön elkészítünk. Fogtámasok (plombák) arany, porcellán, ezüst és eseméből, fájdalom nélkül 3 koronától feljebb. Fogtámas teljesen fájdalom nélkül (injekcióval). Bészletfizetésre is 15 évig jóállásat.

DR. KALINOVSKY L. fogorvos, specialista száj- és fogbetegségek részére. Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut. 62. I. em. 3. sz. Hársfa-utca sarok. Házasármá és ezüstre ügyelni tessék.

1878-1912 KELETI J.

budapesti cég

IV., Koronaherceg-ut. 17.

orvosbeszélő műszerek és kötszerek gyára ez idén üll meg fennállásának 34. évfordulóját. A cég ez alkalommal egy a maga nemében páratlan, dus, ábrás Jubileumi Árjegyzéket

Jubileumi Árjegyzéket

bocsát ki, a mely ezen szakmában minden tudnivaló, legmodernebb újdonságot tartalmaz, eszközrendszer rendezve és megmagyarázva és mely bárki-nek kívánatra ingyen és bérmentve megküldetik.

A cég főzickekkel és speciálitásai:

- Hygiéniai gummiáruk. Cs. és k. szah. sértyűtök. Testgyenesítő gépek. Művezek és műlábak. Műfüzők, haskötők, mellfüzők, melltartók, hátegyenesítők. Gummi göröcsérhársnyák Gyógyvillanykészülékek.
- Betegtolókokcsikészobá-úszerek.
- Betegápolási és a beteg kényelméhez szükséges-ülő kozmetikai-, utazási-, masszage- és manikure mindenféle cikkek.

Üzleti elvei: Gyors és pontos kiszolgálás, szakszerű elintézés, jutányos gyári árak, legelőnyösebb hazai ipar!

NAGYENYED-re

Alsófehér m.

FISCHER és Tarsai

faiskolák és szőlőültvénytelepek

1.000.000 gyümölcsfa

Alma 100 drb. minőség szerint 25 koronától feljebb, körte, dió, gesztenye, őzsi és kajszinbarack, cseresznye, szilva stb. darabonként 1 koronától feljebb. 200.000 drb. igen szép dísz- és sora darabonként 60 fillértől feljebb. 2 millió különféle díszbokor 100 drb. 15 kor. 20 millió akác és p. leoditla esemete 1000 darabonként minőség szerint 12-70 kor. 15 millió erdei esemete: lucz, erdei- és fekete-fenyő, tölgy, stb. 1000 drb. 3-30 kor. Fajbaromfiak és ezek tojásai 20 legértékesebb fajban, valamint vadász- és díszfácánok és ezek tojásai. Köpes árjegyzéket kívánatra ingyen küld.

Gr. Batthyány Zsigmond

uradalmi intézősége

Csendlak u. p. Ferencz-lak, Vasmege.

ÉN-Z-KÖLCSÖNT

sorajegyekre és részvényekre-vidéki lakarepöntári részvényekre is, bármily bonyolult erejűleg a legelőnyösebb nyul-tunk. Előlegelőit vagy részletfizetés alatt álló sorajegyekre kölcsönt adunk. A kölcsön tetszőszerintie apróbb részletekben tiszelt vissza.

Kövyár Armin bankháza, alapítva 1873-ban Budapest, Kossuth Lajos-utca 20.

PAPEK JÓZSEF

cs. és kir. udv. szállító, dírdand és bőrdm készítő. Budapest, VIII., Rákóczi-út 11 és 15. Telefon 63-39.

Tokaji china vasbor

Valódi 5 puttonos tokaji borból készül. Kis üveg ára 3-20 kor.

Kriegner-gyógytár Budapest, Kalvin-tér.

HALTENBERGER

RUHAFESTŐ-, YEGYTISZ-TÍTÓ- ÉS GÖZMOSÓ-GYÁR KASSA

GYÁSZESZETBEN RUHÁKAT 3 NAP ALATT LEG-SZEBBEN FEST FEKETERE. ALAPITVA 1810.

Leichner-féle arczipuder

Leichner Hermelinpuderje és Aspasiapuderje

a világ legjobb és legártalmatlanabb arczipuderje, az arcznak hide, rózsaszínű és friss, fiatalos színt ad, nem vehető észre azon, a ki használja. Kapható minden illatszertüzletben és a gyárban:

Berlin, Schützenstrasse 31.

Kérjünk mindig LEICHNER-féle KÉSZÍTMÉNYT!

Bittner's CONIFEREN-SPRIT

ne hiányozzék egy beteg- és gyermekszobából sem, az egyedül valódi Bittner-féle Coniferen-Sprit az itt látható golya-véd-jegygyél van el-fáiva, mely a du-góba is be van ötvete, kapható Egy üveg Coniferen-Sprit ára K 1'60, egy szabadalmazott törökcsülék ára K 3'60

JUL. BITTNER cs. és kir. udv. szállító gyógyszerésznél, Reichenau, Niederösterreich.

Ékszer. Ezüst. Óra.

(párművészeti tárgyak, egyházi szerek gyári áron beszeresve tökéletesen vagy angol rendszerű részletfizetésre is csás. és kir. udv. szállító)

SÁRGA JÁNOS ékszerész és műtőművelő Budapest, IV., Kiglyó-tér 5. Kolozsvár, Mátyás király-tér 13.

Legszébb kivitelű ezüst- és ezüst-éremek grammja munkával együtt 11 f., dombornyolt (Bécsi) ezüst-éremek 12 fill., balas, pesenyé, törtézet lákak 13 f., lákak, szellemek, kanyarokoztat, 18 f., kávé, teás serledek, jótör lákak, gabortétek, gyimel- és gyimel-éremek, csoposok lákak, jadványok 15 f. Szabad megtekintés vételkényszer nélkül. Szabott gyári árak. Köpes árjegyzék ingyen és bérmentve. Vidékre választékot készíttél küldök.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGIÖBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítottat 1847.

Brausweller János Cs. és kir. kisközlőgész, Szegeden. Cs. és kir. kisközlőgész, Szegeden. Cs. és kir. kisközlőgész, Szegeden. Cs. és kir. kisközlőgész, Szegeden.

ORÁK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL RÉSZLETFIZETÉSRE

Köpes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

A legjobb és legelőnyösebb hajfestőszer

A Czerny-féle Tanningeno

Évekig elart, saba nem fog, Ára 5 korona. Lovelész: Wien, XVIII., Karl Ludwigstr. 4. Raktár L. Maximilianstrasse 9.

Szépsége

sokkal tovább tart, ha állandóan Czerny-féle keleti Rozsatejet használ. Az ára 2 kor. A hozzávaló Balsamozsappan 60 fillér.

A Czerny-féle Osan

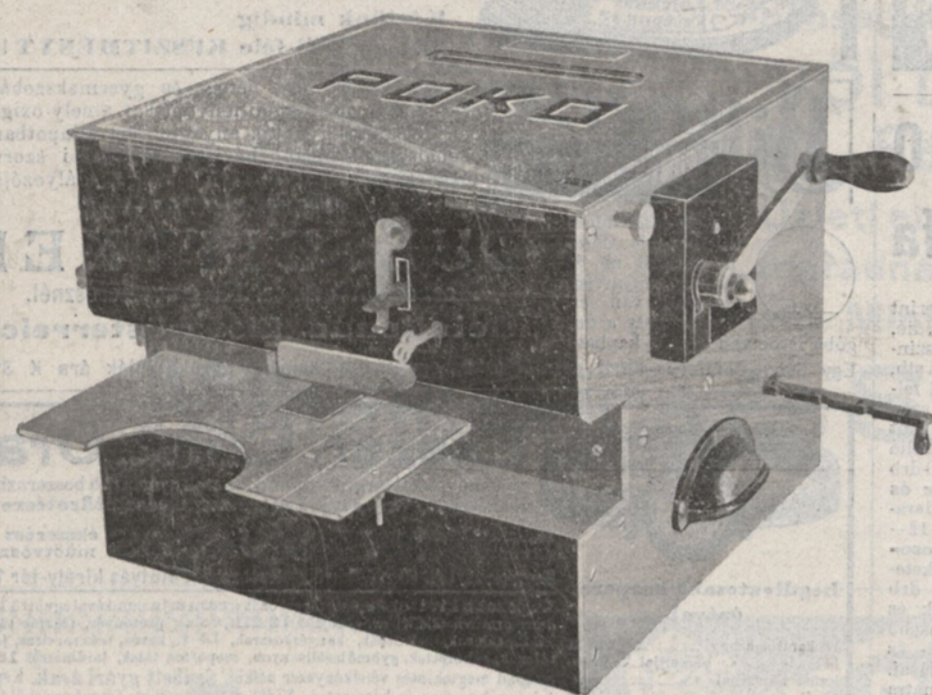
a legjobb a fogaknak és a száznak. Osan-szájviz 1 korona 80 fillér, Osan-fogpor 90 fillér. — Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és illatszertárakban.

SZŐLŐ-OLTVÁNYOK

szőlőszőlők és Glóttichia (dél keletre nek alkalmas) eseményt beszeresőre legelőnyösebben ajánljuk a legjobb hírnevűk Örendű Szücs Sándor Fia szőlőtelepét Biharodszegen.

Ha a saját érdekét tartja szem előtt, ne vegyen addig oltványt vagy vesszőt, míg a fenti csig képes nagy árjegyzéket nem küld ingyen és bérmentve. Ezen árjegyzék minden szőlő-birtokos érdekel hasznos tartalmú fogva. Öleső ár és pontos kiszolgálás. Személyes előismerő levelet. A tisztelet érdeklődők a telep megtekintésére szívesen látattak.

„POKO” az önműködő levélbélyeg-ragasztó és automatikus ellenőrző gép. ≡

Egy óra alatt:

Kézi hajtással 2500 bélyegragasztás.
Villamüzemnél 6000 bélyegragasztás.

Sikkasztás a «POKO»-nál lehetetlen! Az időtrábló ro-vancsolás a «POKO»-nál szükségtelen! Az eddigi bélyegzési vesződés a «POKO»-nál gyermekjáték!

A forgattyu egyszeri forgatásával a „POKO” a fel-ragasztandó bélyeget az orsról **legombolyítja**, a czéggel **keresztüllyukasztja**, önműködőleg **megnedvesíti**, a szalagról **levágja**, a levélre **felragasztja**, az elhasznált bélyeg mennyiségszámát **feljegyzi**, külön az egyes bélyegek összegét **össze-adja** és végre a levelet **kosárba dobja**.

«POKO» beszerzése végett, illetve bővebb fel-világosítás és prospektusok iránt forduljunk a

Magyar Posta- és Vasuti Automata r.-t.-hoz

Budapest, V. ker., Arany János-utca 20. szám.

Telefon 125-67.

Állandó gépkiallítás, a hol 8-tól 4-ig sokféle érdekes technikai ujdonság megtekinthető.

TÖRBE

csaltak ismét egy valakit, aki minden áron valódi «Diana» sóborszeszt akart vásárolni és kapott helyette egy «Diana» utánzatot. Az illető csak akkor vette észre, hogy törbe

CSALTÁK

mikor már késő volt és nem tudott segíteni magán. Az illető ugyanis várta, várta, de mihaszna várta a «Diana» hatását. Az idő elmult (több mint egy-fétóra) és a hatás nem következett be, amit oly régen óhajtott. A jó emberen

ISMÉT

mutakozott holmi idegességtől származó fájdalom, amit a valódi «Diana» sóborszesz egyszeri bedörzsölés után elmulasztott mindenkor,

DE

ez esetben nem segített rajta. Csak később vette észre, hogy nem kapott valódi Dianát, hanem egy értéktelen utánzatot.

UTOLJÁRA

mentem annak az utczájába, akitől ezt az utánzatot vásároltam — fakadt ki a törbe csalt szegény ember; hiába dobtam ki utolsó pénzem, nem segített rajtam. Mások jól megnézem, hogy csak valódi «Diana» sóborszeszt vegyek használatba.

44 filléres üvegekben az egész országban mindenütt kapható. Vigyázzon jól a hamisítványokra! Vigyázzon jól a hamisítványokra!

Erényi Béla Diana-gyógyszertárában, Budapest, Károly-körút 5. sz.

Postai megrendelések utánvétel mellett aznap szállíttatnak.

Hölgyek, urak,

kiknek bármely okból arczukon, kezükön vagy testükön

pattanások, foltok és egyéb szépséghibáik

vannak és kipróbálták eredménytelenül a világ összes kenőcsseit, szappanjait, szépségkészítményeit és bárminő más ezimen létező bőrápoló czikkeit: azoknak a legmelegebb figyelmébe ajánljuk a valódi **Erényi**

Ichtiol-Salicyl-t

Nem létezik olyan foltos, olyan pattanásos nő vagy férfi, kirek **nyolcz nap alatt**, el nem multak volna az összes fent leirt **arczot és kezeket torzító bőrhíbai és bőrfelhámításai**. A kezelés egyszerű, mert csak este lefekvés előtt használandó.

Pattanásnál, kihámlásnál

felulmulja a világon létező összes hasonló tisztítószereket.

!! Egy doboz teljesen elegendő !!

Az eredeti „Erényi Ichtiol-Salicyl” 3 K-ás dobozokban kapható:

Több mint egy millió köszönő levél érkezett a világ minden részéből.

VASÁRNAPI UJSÁG

11. SZ. 1912. (59. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, MÁRCZIUS 17.

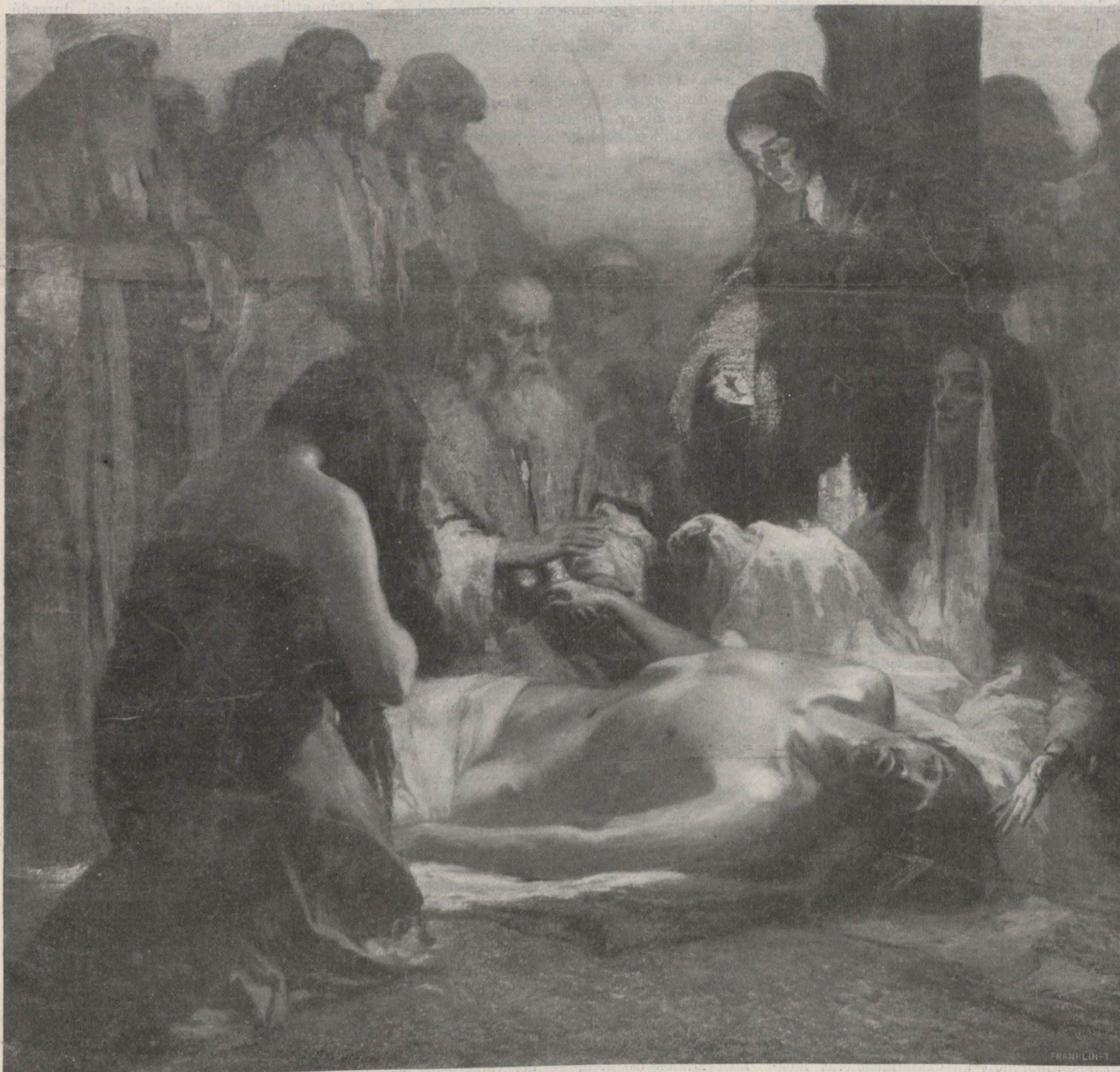
Szerkesztési iroda: IV. Vármege-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A «Világkrónika»-val negyedévenként 1 koronával több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

KRISZTUS SIRATÁSA. — HEGEDŰS LÁSZLÓ FESTMÉNYE A MŰCSARNOK KIÁLLÍTÁSÁN.